

DIRVA

Nr. 123

Spalis-October 25, 1961

Cleveland, Ohio

SOVIETAI IŠSPROGDIŲ 30-50 MEGATONŲ BOMBĄ

Spalio 23 rytą žemės rutulį sukrėtė didžiausias žmonijos istorijoje žinomas sproginimas, sovietams bandant termo - branduolinę bombą, kurios jėga galėjo prilygti 30,000,000 ar daugiau tonų TNT. Dviem valandom vėliau buvo atliktas kitas bandymas po vandeniu — pirmas žinomas sovietų povandeninis atominės bombos bandymas. Jis buvo palyginti mažo galingumo.

Abu bandymai atlikti Naujojoje žemėje — arktinės zonos saloje tarp Barentso ir Karos jūrų. Tie vardai, kaip pamename, yra susiję su amerikinio RB-47 numušimu prieš pusantų metų.

Spėliojimai apie galingumą

Pirmoji žinia apie milžinišką sovietų branduolinės bombos bandymą buvo paskelbta švedų. Juose buvo spėliojama, kad tai ir buvusi Chruščiovo skelbtoji 50 megatonų bomba. Vėliau panašūs pranešimai atėjo iš prancūzų atominės energijos komisijos ir japonų meteorologinės agentūros. Jų matavimai buvo remiami seismologinės (žemės drebėjimu) registracijos duomenimis.

Tačiau JAV Atominės Energijos Komisija savo pranešimą nuleidė puse dienos, siekdama tiksliau nustatyti sproginimo jėgą. Amerikiniai matavimai atliekami paslaptį tebelai komos mikrobarografinės sistemos aparatais, kurie turi būti tikslesni už seismologinę sistemą. JAV mokslininkai tiki, kad sovietų išsprogdintoji bomba buvusi arčiau 30 megatonų skalės, tačiau, "esant pa-

klaidų galimybei", aiškesnių duomenų apie bombos galingumą jie neduoda.

Radioaktyvių kritulių padidėjimas

JAV mokslininkai skaičiuoja, kad sovietai savo bombą išsprogdinę žemiau tropopauzės, t. y. ribos tarp atmosferos ir stratosferos. Arkties zonoje tropopauzė yra maždaug 30,000 pėdų aukštyje.

Tuo būdu radioaktyvūs krituliai grįšią žemėn už palyginti trumpo laiko — per ateinančius kelis mėnesius, ypač prasidėjus pavasariui. Jei sovietai būtų bombą raketa iškėlę į stratosferą ir ten išsprogdinę, krituliai būtų grįžę maždaug už penkerių metų.

Radioaktyvių kritulių padidėjimas, priskaičiuojant neseniai sovietų atliktus kitus sprogdinimus, sieksias apie 30%. Jie didžiąja dalimi susikonscentruos siaurinėje žemės rutulio dalyje, 40 laipsnių platumos zonoje.

Azijatai neparėmė rezoliucijos

Tuo tarpu Jungtinėse Tautose aštuonioms valstybėms nepasisekė prarasti rezoliuciją, pagal kurią JT plenumas turėtų apeliuoti į Chruščiovą, kad 50 megatonų bomba nebūtų sprogdinama.

Rezoliuciją buvo paruošusios 5 valstybės — Norvegija, Danija, Švedija, Islandija ir Kanada, kurioms pirmiausiai gresia radioaktyvių kritulių pavojus, sovietams atliekant bandymus Arkties zonoje, į šiaurę nuo Norvegijos. Vėliau prie tų valstybių prisijungė ir Japonija, Pakistanas bei Irakas.

Tačiau Azijos ir Afrikos valstybės vadinamo neutralumo sumetimais atsisakė paremti tariamai vienašališką, vien į sovietus nukreiptą, apeliaciją.

SOVIETAI IŠSPRENDĖ PRIEŠRAKETINĖS GYNYBOS PROBLEMĄ

Maršalas Malinovskis paskelbė komunistų partijos kongrese, kad Sovietija išsprendusi priešraketinės gynybos problemą. Jis nenurodė, kokios rūšies ginklas išvystytas ar tebevystomas, bet spėjama, kad tai galinti būti priešraketinė raketa.

Iš Malinovskio pareiškimo taip pat neaišku, ar Sovietija tuos ginklus jau turi, ar dar tik vysto, Chruščiovas prieš kelias savaites buvo pareiškęs, kad esanti daroma pažanga raketinei grėsmei pasitikti. Malinovskis nepasakė, kad Sovietija turinti priešraketinę gynybą, jis tik minėjo, kad problema esanti išspręsta. JAV kariniai specialistai pabrėžia, kad tarp problemos išsprendimo ir jos įgyvendinimo esama didelio skirtumo.

JAV gynybos pareigūnų šis maršalo Malinovskio pareiškimas nenustebinęs, nes jie iš žvalgybos šaltinių žinojo, kad sovietai jau vysto priešraketinę gynybą. Projektas esąs panašus į amerikine Nike-Zeus programą. Jie tiki, kad Sovietija šioje srityje dar tebesiveja Ameriką.

Malinovskis taip pat pareiškė, kad sovietų mokslininkai turi "kontroliuojamą" 50 megatonų branduolinę bandomąją bombą. Ką tai turi reikšti, tuo tarpu neaišku.

Iš kitų Malinovskio pareiškimų minėtini:

* Rusija turinti 1800 karinių formacijų, kurios galinčios paleisti raketą į bet kurią žemės rutulio dalį;

* sovietai išvystę tolimųjų distancijų raketą, kurios esančios tikslios "iki milimetro";

* sovietų povandeninis laivynas galės patruliuoti po amžiniais Arkties ledynais.

Malinovskis aiškino, kad būsimos karo sprendimas priklausys nuo raketinių dalinių, kurie Sovietijoje esą reorganizuoti ir laikomi "nuolatinėje paruoštyje". Jis pridūrė: "Mes esame giliai įsitikinę, kad šiame kare, jei jis užguls mus, komunistų blokas laimės ir kapitalizmas bus sunaikintas amžinai." Tasso žodžiais, toje vietoje prapliupę "audringi plojimai".

Malinovskio pareiškų parašėje tenka pridurti, kad visos jo išvardintos sovietų gynybos sistemos atrodo esančios amerikinių sistemų kopijos. Ar tik čia nesikartoja atominės paslapties išdavimo istorija?

Muzikas Jozas Bertulis spalio 7 d. Chicagoje atšventė trijų sukaktį: 52 metai kai pirmą kartą pradėjo vaidinti scenoje, 51 metai kai pirmą kartą dirgavo scenoje jungtiniam chorui ir 45 metai kai pradėjo pedagogo darbą. Plačiau apie J. Bertulio muzikinę ir visuomeninę veiklą rašo prof. J. Žilėvičius 3 puslapy.

KALBAMA APIE LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ UŽDARYMĄ

"Vienybė" spalio 20 dienos numeryje paskelbė, kad VLIKo pirmininkas dr. A. Trimakas praeitą savaitgalį, prieš išvykdamas į Washingtoną, paskambino laikraščio redakcijai "įspėdamas dėl kai kurių lietuvių aliarmonujančių gaudų", kurie esą "greičiau panašūs į autentiškas žinias".

Su tais gaudais esanti susijusi ir dr. A. Trimako kelionė į Washingtoną, būtent, "kad Lietuvos diplomatinė padėtis staiga nepasikeistų ir Washingtoną, kaip tai atsitiko prieš keletą metų Vatikane ir prieš keletą mėnesių Brazilijoje".

Straipsnyje sakoma: "Dr. Trimakas ir kiti mūsų politinių veiksmų priemonėse stovintieji asmenys mano, kad jau dabar lietuvių visuomenė turėtų būti

paruošta tokiems nemaloniems numams. Konkrečiai mūsų veiksmams yra pasiekusios gana patikimos žinios, kad anglosaksai yra sutarę, tarp kitų nuolaidų sovietams, pripažinti ir Pabaltijo kraštų inkorporavimą. Jeigu toks pripažinimas derybose dėl Vokietijos ir Berlyno įvyktų, neišvengiamai būtų panaikintos ir Pabaltijo valstybių atstovybės Washingtone".

Iš savo pusės galime pridurti, kad tos užuominos apie Pabaltijo pardavimą pastebimos nuo to laiko, kai Washingtono pasikeitė administracija, ir apie jas Dir-

va yra plačiai informavusi pabrėždama, jog ryškiausia to kurso ženklą parodys tai, ar bus susitartas derybos su sovietais.

Mūsų politinius veiksmus pasiekusios "gana patikimos žinios" sutampa su ambasadoriaus Thompsono išvykimu į Maskvą. Thompsonas, kaip žinome, yra įgaliotas tęsti pasitarimus su sovietų užsienio reikalų ministerija dėl tų derybų užmezgimo. Iš laiko sutapimo galima prileisti, kad jo gyvenamose pasiūlymuose yra užsiminta ir apie Pabaltijo pardavimą.

LAUKTINA VAKARŲ VIRŠUNIŲ KONFERENCIJA

Prezidentas Kennedy pareiškė britams, kad JAV nėra įsikišusi į bet kokią griežtą formulę Berlyno krizei spręsti. Ji tirs visus galimus kelius sprendimui surasti.

Tai buvo atsakyta laiške britų darbiečių parlamentary už klausimus dėl Vakarų vienybės. Daugelis Vak. Europos politikų ir diplomatų pradeda reikalauti, kad būtų sušaukta Vakarų viršinių konferencija tiems neskalindumams likviduoti.

Vakarų vienybę dar labiau sustiprino JAV pareikšta kritika dėl britų vyriausybės vengimo ar nepajėgimo Berlyno krizės derybas paremti karinės jėgos stiprinimu Vakarų Vokietijoje.

Pačių derybų klausimu JAV tere aiškiai pabrėžusi, kad Berlyno laisvė negalinti būti ginčijama, tuo tarpu visose kitose problemose ieškoma vadinamo lankstumo. Sakoma, kad ambasadorius Thompsonas, grįždamas Maskvon, bandęs sumontuoti vie-

ningą Vakarų valstybių pažiūrą į derybas ir jose keltinus klausimus, bet jam nepasisekė surinkti aiškių instrukcijų.

Iš Londono šaltinių patiriama, kad, nors JAV ir britų užsienio reikalų ministerijos oficialiai paneigusios planus apie dalinį Vidurio Europos nuginklavimą, bet, esą, tiek Londonetiek Washingtono vis labiau pabrėžiamas reikalingumas peržiūrėti visą karinę ir politinę situaciją Vidurio Europoje, įskaitant ir nusiginklavinimą.

Čia priduriama, kad valst. sekr. Dean Rusk buvo susitikęs su lenkų užs. reik. ministru Rapackiu spalio 10 dieną, ir tame susitikime neabejotinai buvęs paliestas ir vadinamasis Rapackio planas -- sumažinimas ginklų abiejose Vokietijose, Čekoslovakijoje ir Lenkijoje. Diskusijose su Sovietija Vakarai spausią, kad tan sąrašas būtų įtrauktas į Vengriją.

Ču Enlai išvyko iš Maskvos

Komunistinės Kinijos premjeras Ču Enlai nelaukdamas išvyko iš Maskvos į Vnuovo aerodromą Kinijos premjero išleisti. Bet daugumas stebėtojų tiki, kad tai būtų tik protokolinio gesto. Tarp kita ko, Ču Enlai buvo vienintelis iš visų delegatų, kurio Chruščiovas buvo atvykęs pasitikti prieš kongresą.

Pastarųjų dienų posėdžiuose europiniai komunistai rėmė Chruščiovą, bet Azijos kraštų komunistai, išskyrus Mongolijos delegaciją, palaikė raudonosios Kinijos pusę ginčydami dėl Albanijos.

Europiniai komunistai taip pat smarkiai puolė vadinamą "antipartinę grupę", ypač Kaganovičių ir Molotovą. Pastarasis, kuris sėdi Vienoje, taip pat nedalyvaudamas visuotiniame partijos "klumpių sunešime", vakarų laikraštiniams pareiškė, kad vėliau greičiausiai paskelbsias "savo nuomonę".

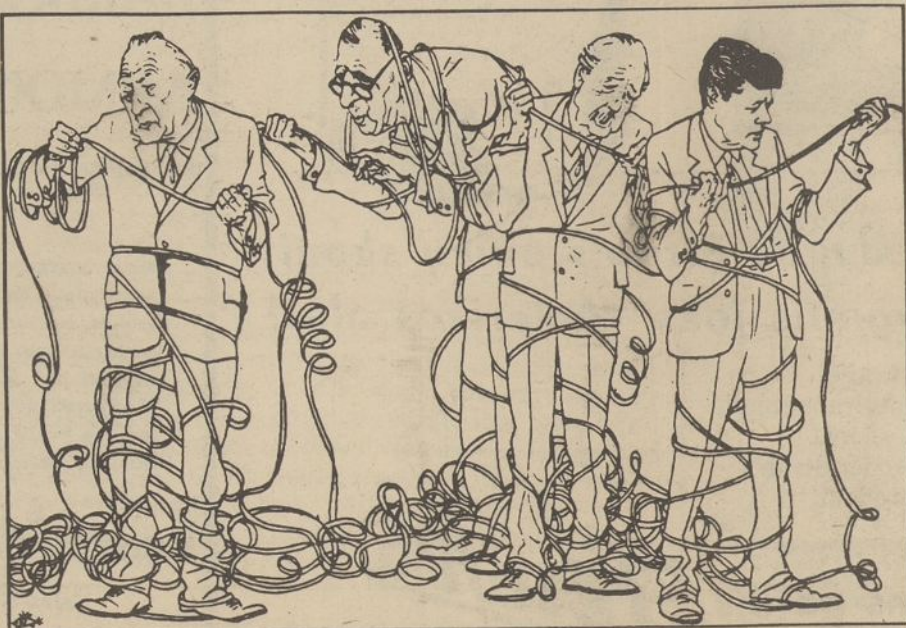
Šiaurės Vietnamo komunistų lyderis, savo kalboje parėmęs komunistinę Kiniją, taip pat išvyko iš kongreso -- Pabaltijo valstybių ir Gudijos aplankyti. Būdinga, kad Maskvos spaudoje paskelbtose senųjų bolševikų fotografijoje taip pat stigo dviejų dabartinio partijos prezidento narių -- suomio Otto Kuusinen ir ruso Nikolajaus Šverniko. Tai sukėlė spėliojimus, kad jie bus išjungti iš naujojo partijos prezidentumo.

Stebėtojai tiki, kad iš tikrųjų jis išvykęs pasitarti su Maoce-tungu ir kitais kinų komunistų vadais; jei jis negrįš į Maskvą, prieš prasidedant diskusijoms užsienio politikos klausimais, reikšią tikėti, jog jo išvykimas reiškias protesto demonstraciją ir didėjančią skilimą tarp Pekino ir Maskvos. Tos diskusijos turi prasidėti šio mėnesio pabaigoje arba lapkričio pradžioje.

Chruščiovas, lydimas kelių kitų aukštųjų sovietų pareigūnų, atvyko į Vnuovo aerodromą Kinijos premjero išleisti. Bet daugumas stebėtojų tiki, kad tai būtų tik protokolinio gesto. Tarp kita ko, Ču Enlai buvo vienintelis iš visų delegatų, kurio Chruščiovas buvo atvykęs pasitikti prieš kongresą.

Pastarųjų dienų posėdžiuose europiniai komunistai rėmė Chruščiovą, bet Azijos kraštų komunistai, išskyrus Mongolijos delegaciją, palaikė raudonosios Kinijos pusę ginčydami dėl Albanijos.

Europiniai komunistai taip pat smarkiai puolė vadinamą "antipartinę grupę", ypač Kaganovičių ir Molotovą. Pastarasis, ku-

Susinarplioję Chruščiovo politikos aiškinime...

KORUPCIJA VAKARŲ AFRIKOJE

Neseniai nepriklausomomis tapusių ir dėl pirmavimo juodajame kontinente tebesivaržančių valstybių politiniai vadai tuo tarpu atrodo neturį kito skubėnio uždavinio, kaip galvotrukčiais pulsi į išlaidungumo ir korupcijos srovę.

Milijonai po milijonų švaistomi puošniems prezidentų rūmams ir kitiems valdiniamis pastatams, milžiniškos sumoms, gautoms už importo licencijas, plaukiant į privatinės kišenes. Korupcija siaučia visoje Vakarų Afrikoje, įgydama kaskart vis didesnę apimtį.

Kyšiais, apgaulėmis ir išnaudėjimais, be abejo, pirmauja Gana. Tačiau ir prancūziškai kalbančioje Vakarų Afrikos dalyje vis daugiau įsigali korupcija: šiose srityse vis didesni susirūpinimą kelia palyginti buvusi gana pastovi Nigerijos federacija.

10 MILIJONŲ UŽ VIENUS RŪMUS

Kovoje dėl dominavimo Afrikos kontinentui nesigailima išlaidų, nepaisant skurdžios gyventojų būklės.

Pirmųjų nepriklausomybės metų proga Dramblio Kaulo Pakrantės prezidentas Houphouët Boigny atidarė naują prezidentūrą, kuri trijų milijonų gyventojų kraštui per dešimt mėnesių kainavo dešimt milijonų dolerių. Tai itališko marmoro rūmai, pradėti vadinti Afrikos Versaliu. Gerai apmokami prancūzų technikai visuose rūmuose įrengė vėsintuvus, fontanus ir abstrakčios skulptūros puošia aplinką. Viduje gali prie stalų susėsti 300 svečių, kurie valgys iš paauksuotų lėkščių, paauksuotais šaukštais, šakutėmis, peiliams... Nepriklausomybės paminėjimo šventė šiai jaunai valstybei kainavo dar tris milijonus dolerių.

Vienam siekiant pralenkti kitą, Liberijos -- seniausios nepriklausomos Vakarų Afrikoje valstybės -- prezidentas Tubman dabar pradeda statydintis per tryliką milijonų dolerių kainuosiančią prezidentūrą, kuri turės papildomą atrakciją -- nuo atominių bombų saugias gyvenamąsias patalpas prezidentui ir jo šeimai.

Ganos prezidentas Nkruma baigia perstatyti Christiansburg pilį -- prezidento rūmus, kuriuose apsisistos Anglijos karalienė, lapkričio mėnesį lankydama Gana. Kituose prezidento rūmuose, žinomuose Falgstaff House vardu, taip pat vyksta perstatymo darbai, kur už 1,5 milijono dolerių pristatomi privatinė prezidento rezidencija -- du sparnai, abu didesni už pagrindinį pastatą.

Iki karalienės atvykimo Ganoje norima baigti ir kitą prestižinį projektą -- šimtai darbininkų dirba trim pamainomis, skubindami baigti "Juodosios Žvaigždės aikštę", išplanuotą Maskvos Raudonosios aikštės pavyzdžiu ir kainuosiančią per 3 milijonus dolerių.

"NKRUMOS KAPAS".

Projektas apima keliolikos hektarų dydžio asfaltuotą aikštę ir triumfo arką paradams primesti. Šis pastatas, jau dabar galimas vadinti Akros ženklu, yra aprūpintas keltuvais ir vėsinamomis priemonėmis patalpomis; žmonės jį jau vadina "Nkrumos kapu".

Kitas pavyzdys, kaip pinigai pilnomis rankomis švaistomi, siekiant prestižo, yra Ganos orinio susisiekimo bendrovė: ji veikia su 15,000 dolerių nuostoliais per dieną. Pagrindinę tų nuostolių priežastį sudaro tai, kad buvo pirkti 8 sovietiniai lėktuvai, kurie yra ne tik perdėli, bet ir netinkami krašto sąlygoms, pareikalaujanti perbrangaus išlankymo. Kiekviename lėktuve, šalia įgulos, yra dar rusas vertėjas, o visiems didesniems remonto darbams lėktuvai turi būti gabenami į Rusiją.

Nepaisant šių nuostolių ir nuolatinių keleivių stokos, neseniai buvo papildomai užsakyta du Boeingų 707 ir dešimt Viscountų iš Vakarų.

PREZIDENTO PRIVATINĖ ARMIJA

Vyriausybė kasmet išmoka apie 7,5 mil. dolerių subvencijai

jas statybos brigadoms, kurių uždavinys būtų vykdyti viešuosius darbus. Bet iš tikrųjų tai yra privatinės milicijos armija, veikianti prezidento Nkrumos "liaudies partijos" žinioje.

Toliau Nkruma išlaiko "Afrikos interesų biurą" -- brangią propagandos ministeriją, kuri remia šimtus Afrikos valstybių revoliucionierių. Žinoma, tikslūs jų skaičiai neskelbiami. Be kita ko, ši organizacija neseniai globojo čekiškų ginklų kontrabandą vienai prieš Togo vyriausybę veikiančiai partijai; Togo kraštą Nkruma norėtų prisijungti prie Ganos.

Milžiniškas pinigų eikvojimas iš vyriausybės pusės ir korupcija, apimanti beveik visus valdininkus, be abejo, iššaukia sunkią valstybės finansų būklę. Be to, visuotiniai kyšiai privėdė prie to, kad užsieninės firmos yra priverstos savo pasiūlymuose įskačiuoti 10% "patepimui"; tie pinigai išdalunami vyriausybės valdininkams ir jų tarpininkams.

BANKŲ SĄSKAITOS ŽENEVOJE

Neseniai vienoje kalboje Nkruma pareiškė: "Man žinomas faktas, kad šališko ūkininkavimo reiškiniai yra plačiai įsigalėję mūsų krašte". Tačiau visos pastangos prislopinti korupciją ligi šiol maža tepadėjo, ir kai kurių ministerių banko sąskaitos Ženevoje auga ir toliau.

Gyventojų nepasitenkinimas valdininkų kyšininkavimu neseniai buvo bandytas raminti vadinamu "tikslingumo biudžetu", kuris turėtų pakelti gyvenimo lygį 20%. Vyriausybė po to išsiuntė kraštą propagandininkų brigadas, turėjusias žmonėms išaiškinti to biudžeto naudą ir juos paskatinti taupiau gyventi.

Bet vyriausybės išlaidų mažinimo nepastebima. Neseniai Anglijoje surinkti pasiūlymai rengti televizijos tinklą su trimis suktuvais. Biudžeto deficitas oficialiai šiais metais sieks 90 mil. dolerių. Nkrumos vyriausybė išleido jau daugiau kaip pusę atsargos kapitalo, kurį buvo paveldėjusi paskelbiant nepriklausomybę.

GOBŠUMAS GVINEJOJE

Gvinėjos respublikoje daugė-

lis prezidento Sekou Touré ministerių ir patarėjų, anksčiau laikytų nepaperkamais marksistais, dabar išvystėtroškumą naudotis savo padėties vaisiais. Vienas ministras neseniai užsisakė savo asmeniniam reikalams penkis Mercedes automobilius, kainuojančius po 20,000 dolerių, kitas Paryžiuje užsakė 25 kostiumus.

Rusų pagalbos programa, kuri turėjo, pablogėjus santykiams su Vakarais, Gvinėją išlaikyti ant kojų, ligi šiol nedaug naudos tedavė. Nepaisant 3000 specialistų iš anapus geležinės uždangos, krašte viešpatuoja ūkiniai maištais, Konakrio uoste nuolat siaučia chaosas: rusų sunkvežimiai ir mašinos rūdija šalia kinietiškų dviračių.

Didelį nustebinimą sukėlė iš Rusijos atsiųstos dvi sniego valymo mašinos -- į kraštą, kur temperatūra retai nukrinta žemiau, kaip 22 laipsniai Celsijaus.

LICENSIJŲ PARDAVINĖJIMAS

Pelningą juodąją biržą sudaro prekyba importo licencijomis. Valstybinėje prekybos bendrovėje kyšiams ir sukyboms pasiekus neaprepiamą mastą, prezidentas Sekou Toure ją padalino į 12 gurpių, kad būtų galima lengviau kontroliuoti.

Konakrio krautuvės jau nebeteri prekių iš Vakarų, jos turi pareikalavimą dengti žemesnės kokybės produktus iš Rytų bloko. Vakarų valiutos nepaprastai stinga, bet vis dėlto svarai ir doleriai daugelio ministerių ir valdininkų pirmoje eilėje naudojami amerikiniams vėsintuvams ir kitiems prabangos dalykams privatinuose namuose įsirengti.

Vienoje kalboje prezidentas pasisakė prieš naujos, privilegijuotos klasės kilmą komunistams draugišką Gvinėjoje. Bet, to nepaisant, ministrai ir toliau skuba pirmoje eilėje prisikimšti savo kišenes.

Taip visoje Vakarų Afrikoje praraja tarp vyriausybių ir valdininkų didėja, giliai įsišaknijęs nepasitenkinimas auga, kurdamas palankią dirvą komunistams.

SATELITAS, ATSIDURĘS KITOJ ORBITOJ

Svetimo krašto keleiviuvi Albanijoje nereikia būti komunistinių klausimų ekspertu, kad jis nustatytų, kuriai orbitai šis pats mažiausias komunistinis kraštas priklauso, Kinų pilna visur. Juos matysi Daity viešbutyje, kurį 1930 metais pastatė italai ir kuris vis dar tebėra geriausias sostinės viešbutis. Juos matysi kiekvieno didesnio miestelio gatvėse, gyvai kalbančius tarp savęs, juos matysi viešbučių vestibuluose su albanų gramatikomis rankose.

Raudonosios Kinijos ekspertai buvo paskubomis mesti Albanijon pagalbėti išvežti penkmečio planą. Jie pakeitė sovietų ir jų satelitų ekspertus. Tas gvardijų pakeitimas buvo sovietų bloke kilusio ideologinio ginčo paseka.

Enver Hoxha, Albanijos komunistų galva ir 1,4 mil. gyventojų diktatorius, niekada negarbino Chruščiovo ir niekada nepritarė jo pradėtam Stalino žeminimui. AP korespondentas Carl Buchalla, kuris po daugelį metų trukusių režimo varžymų Vakarų korespondentams pirmasis neseniai turėjo progos aplankyti Albaniją, sakosi per tris viešnagės savaites niekur nematęs Chruščiovo portreto.

"DRAUGE, NUPLAUSI MANE!"

Kiek yra išaiškėję, Hoxha praiteame komunistų viršūnių suvažiavime apkaltinęs Chruščiova revizionizmą -- didžiausią komunistų nuodėmę. Įsiutęs Chruščiovas, kaip kalbama, jam atkirtęs: "Drauge, tu aplaistei mane srotomis. Tu jas ir nuplausi".

Bet Hoxha neatsiprašė ir išvyko namo, suvažiavimui nepasibaigus. Albanija nebuvo pakviesta į dabar Maskvoje vykstantį XXII komunistų partijos kongresą.

Atšalus santykiams tarp Tiranos ir Maskvos, atšilo santykiai tarp Tiranos ir Pekino. Hoxhai reikalinga pagalba, kad jis galėtų išlaikyti savo kraštą. Komunistinė Kinija, nepaisydama didelių savo sunkumų, paskelbė 123 mil. dolerių kreditą -- to paties dydžio, kokį davė sovietų satelitai anksčiau penkmečio planui.

Ryškiausiai sovietų bloko ekonominis boikotas pastebimas tuš-

čiuose Adrijos pakrantės kurortuose. Šią vasarą į Albaniją neatvyko nė vienas vasarotojas iš Sovietijos arba jos satelitų.

"Galbūt tai ir padėjo mangauti vizą," sako minėtas AP korespondentas. Mat Albanija, siekdama papildyti tuščius viešbučius ir paplūdimius, pasiuntė turistų verbuotojus į Vakarų Vokietiją. Pirmąją tokių turistų grupę sudarė keturi laikraštininkai ir senesnio amžiaus moteris, kuri vyko aplankyti savo jaunystės draugę.

Visą tris savaites trukusios kelionės laiką svečiai buvo griežtai sekami albanų palydovų; nebuvo galimybės pasikalbėti su jokių gyventojų be valdininko įsikišimo. Korespondentai, baigę savo kelionę, laukė senyvosios moters, tikėdami, kad ji bus ką nors daugiau patyrusi. Deja, jiems teko nusivilti: ji taip pat be paliovos buvo sekama komunistų agento.

BUDRIAI SAUGOMOS SIENOS

Tiek Tiranai, tiek sausumos pasieniai su Jugoslavija ir Graikija pilni uniformuotų policininkų ir kareivų. Korespondentams net atrodė, kad visi gyventojai yra padalinti į dvi grupes -- uniformuotus ir neuniformuotus, ir pirmoji grupė galinti net būti didesnė. Pasų kontrolė vykdoma kiekviename žingsnyje.

Apie perdėtą budrumą korespondentas net pasakoja tokiu atsitikimu: ilgai belaukiant, kol dokumentai bus patikrinti, kažkuris grupės narys išvyniojęs amerikines kramtomos gumos gabaliuką ir popieriaus numetęs žė-

mėn; palydovas rūpestingai juos surinkęs -- ne dėl švaros, bet kad nekiltų įtarimų, jog pro tą vietą praėjė "amerikiniai šnipai". Savaime aišku, kad korespondentams nebuvo leista pamatyti daugelio rajonų, ypač kur stovi albanų kariuomenė.

PORTRETAI MESINĖSE

Albanijos komunistų režimas budriai saugo ne tik tuos, kurie bandytų pasidairyti į NATO narį Graikiją, bet ir tuos, kurie žvilgčiotų į Jugoslaviją. Kai Tito 1948 metais atskilo nuo Maskvos, Albanija liko vienintelis komunistų kraštas, neturįs tiesioginio sąlyčio su sovietine imperija. Tai davė Hoxhai progą nutraukti seną draugystę su Jugoslavija, ir dabar nė vienas komunistinis kraštas nėra taip atkakliai "propagandiškai apdirbamas", kaip Jugoslavija.

Stipriomis sargybomis apsiūtas Hoxha nėra kuklus, kiek tai liečia jo reklamą. Jo portretai ir būstai matomi visur, net mėsinėse. Tūkstančiai transparentų kabo skersai kelių ir ant sienų -- su šūkiais, po kuriais tėra tik paprastas parašas "Enver". Atrodo, kad asmens kultas vykdomas iki kraštutinumo.

Grupės palydovas pareiškė įsitikinimą, kad tai gera idėja. "Mes visi mylime Enverį. Tai mūsų didysis brolis."

Tais žodžiais jis priminė garsiąją George Orwell satyrą "1984" visiškai nesąmoningai. Tokios knygos Albanijoje yra uždraustos, ir palydovas negalėjo nujausti, kaip jo išsireiškimas turėjo skambėti vakariečių ausims.

PIRMI ATSLIEPIMAI APIE KNYGĄ "PALIK AŠARAS MASKVOJE"

Amerikiečių mėnesinis knygų klubas "Family Reading Club" priklausančs "American Literary Guild" pasirinko "Leave Your Tears in Moscow" 1962 metų sausio mėn. knygą. Knyga bus išsiųstinėta visiems klubo nariams, kurių yra per 20,000.

Amerikos bibliotekinių žurnale, žinoma amerikiečių literatūros kritikė Virginia Kirkus, kurios nuomonė turi sprendžiamos įtakos Amerikos bibliotekininkams, palankiai vertino "Leave Your Tears in Moscow" knygą, keliuose sakiniuose duodama knygos santrauką. Ji kritiką baigia tokiu sakiniu "Knyga parašyta be perdoto savęs gailėjimosi ir pagiežos (undue recrimination). Knyga duoda vaizdą paprasto gyvenimo Sovietijoje ir todėl turėtų rasti platų susidomėjimą."

Žurnalas "Publishers Weekly" duodamas Armonienės istorijos santrauką, tarp kitko sako, kad knyga yra kaltinamasis aktas sovietams dėl persekiojimo tautinių grupių ir dėl pasikėsimo išnaikinti Lietuvos žmones.

Didžiausiam Clevelando dienrašty "Plain Dealer", knygų kritikas R. I. Snad jr. ilgokame straipsnyje tarp kitų knygos ištraukų, aprašydamas deportacijos baisumus, cituoja Armonienės pareiškimą: "Aš manau kad jei komunizmas nieko nebūtų padaręs žiauriau kaip šios rūšies deportacijos, vistiek negalėtų būti

skaitomas dalimi padorios žmonių". Kritikas baigia: "Kiekvienas turėtų perskaityti šią istoriją apie žmogaus žiaurumą žmogui ir materiai. Knygos didelis objektyvumas padidina jos dramatinį įspūdį. Istorija pasakota labai gerai (It is very well told)".

Kitas Clevelando dienraštis "Cleveland Press" aprašo Armonienės knygos pasirodymą įžanginiame puslapyje, įdėdamas Armonio šeimos fotografiją. Straipsnis pavadintas "Geležinės kumštis negali sugniuždyti visas viltis". Straipsnio autorius Al Ostrow sako: "Padaugin kit Armonienės istoriją iš milijonų ir jūs gausit vaizdą tautų kentėjimo anapus geležinės uždangos". Jis rašo, kad A. Nasvytis ėmėsi rašyti knygą paveiktas Armonienės perduoto vieno jauno lietuvio partizano pareiškimo: "Mes žinome, kad mirsiame, bet mažiausiai mes būsime pasauliui įrodę, kad Lietuva pigiai savo laisvės neparduoda."

Clevelando prekybos namai Halle Bros. suorganizavo Leave Your Tears in Moscow knygos pardavimo pradžios progą Armonienei ir Nasvyčiui autografų vakerą. Ta proga buvo parduota virš 150 knygų. Prieš tai Halle Bros. direkcija be autorių, pakvietė pietums, visus tuos Clevelande gyvenančius asmenis, kurie buvo knygų minimi, kaip padėję Armonienei atvykti į JAV.

Tik dabar išleista

**BARBOROS
ARMONIENĖS**

pasakojimai parengti A. L. Nasvyčio

Didvyrės lietuvis
pasmerkiantis
kaltinimas
Sovietų
priespaudai

šioje knygoje B. Armonienė smulkiai pasakoja perleto karo meta išgyvenimus, išstėrimą į Sibirą, kalinimą, ligas ir kančias sovietinėje santvarkoje. Dvidešimt metų atskirta nuo savo vyro ir dukters (Amerikos piliečių) atvyko pas šeimą tik po to, kai dukrė asmeniškai prašė N. Chruščiovo jam lankantis JAV. Ši knyga yra drąsios moters brangus testamentas ir pasmerkiantis kaltinimas Sovietų priespaudai.

Leave Your Tears in Moscow

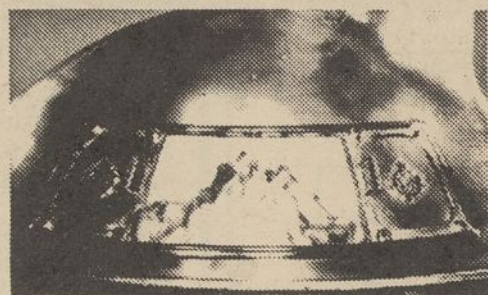
Kaina \$3.95. Gaunama visuose knygynuose

Philadelphia

LIPPINKOT

New York

**Šis
alus
yra
ugnim - verdamas!**

... ir ugnies virimas duoda Stroh's puikų skonį, su kuriuo negali lygintis joks Amerikos alus!

Virimas, kurį jūs matote virimo katilė, atliekamas tiesioginiai kaitinant atvira ugnimi. Šis didelis karštis duoda geriausį skonį, gaunamą iš geriausių mišinių... todėl Stroh's yra lengvesnis ir skanesnis. Pasinaudokit gaivinančiu skoniu Amerikoje vieninteliu, ir dar šiandien!

Jums patiks

Stroh's
... geresnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoją: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kapai savo ir svetimoj žemėj

Greit ateis Vėlinės. Pagal lietuviškus papročius tai mūsų mirusiųjų pagerbimo diena.

Kurie iš mūsų esam gyvenę Kaune, labai gerai atsimenam Vėlinių vakaro iškilmes Kauno kapinėse. Ir tūkstančius uždegtų žvakučių. Uždegtų prie artimųjų, draugų ir net žemės kelionėje niekad nesutiktų žmonių kapų. Uždegtų jų pagarbai, jų atminimui. O gal ir tyliai prisiminimui, kad visų mūsų kelionė žemėj taip pasibaigia...

Vėlinių vakare žvakutės degė visoje Lietuvoje. Ir kasmet gausiau. Paprotys plėtėsi. Ir atrodė, kad Vėlinių vakaras gyvuosius sujungia su mirusiais. Sujungia, kad kelionėj tebesantieji didesnius žingsnius žengtų, artimą labiau mylėtų ir išėjusiųjų neužmirštų.

Ir dabar, kada nuo anų laisvės dienų daug skausmo ir didelių įvykių išgyventa, ateinančios žinios sako, kad Vėlinių papročių neišsizadėta, nors okupantui tai nepatinka ir bando uždrausti. Žvakutės dega Vilniuj, Kaune, buvusių kaimų kapinėse, dega prie nužudytų partizanų kapų miškuose ir pamiškėse. Viename laiške sakoma, kad lietuvių rankos tokias žvakutes uždega mirusiems Krasnojarske ir kitose tolimose tremties vietose.

Kai prisimenam kapus savo ir svetimoj žemėj, prisimenam ir visą didžiąją mūsų tautos tragediją: kiek maža būta ramaus gyvenimo ir kiek daug mūsų žemėje svetimųjų pėdų. Kiek daug karų gaisrų, ramių sodybų nuodėguolių ir pelenų. Kiek daug tremtinių į rytus ir vakarus. Prievarta išvarytų ir persekiojimų išstumtų.

Yra tauta, kurios mirusiųjų pagarbai kapines pačiomis gražiausiomis lankymosi vietomis paverčia. Ar ne su tokia pagarba prisimenam Kauno, Klaipėdos, Rygos, dažnų Vokietijos miesto kapines. Ir daugelis iš mūsų, kurie aplinkybių spaudžiami, toliau keliavome į kitus ramesnius kraštus ir pakely palikome mirusiųjų kapus, ant jų stengėmės paminklus pastatyti. Ir pasirūpinti, kad pavasariais ten ne piktžolė išaugtų, bet gėlės žydėtų.

Bet yra ir tokių atsitikimų, kad tai iš vienos tai kitos Vokietijos vietos, ateina ir tokie įspėjimai: neatsisaukus giminėms, pagal veikiančius vietos įstatymus, toliau nepriziūrėti kapai bus panaikinti. O kai kur, net tokių įspėjimų nepagarsinus, kapai naikinami. Ir tai, žinoma, ne kapų administracijų kaltė, bet tu, kurie ten savo artimųjų kapus paliko ir juos užmiršo.

Kiek geriau su paliktais kapais yra ten, kur anksčiau gausiai lietuvių gyventose vietose, dar yra likę kiek savųjų. Jie, be kitų lietuviškų reikalų, ir mirusiųjų neužmiršta. Blogiau ten, kur lietuvių kapai yra likę toliau nuo didesnių centrų ir kur lietuvių nebėra. Ten, jei artimieji nepasirūpina, kapai dingsta.

Dirvoje jau porą kartų esame atspaudę nuotraukų, kaip lietuvių kapai atrodo Sibire. Gaudulys ima į juos žiūrėti. Tik laikiniais vargo kryželiais jie paženklinėti. Ir laiko bei žiaurių gyvenimo sąlygų jie bus nepaprastai greit sunaikinti. Juos sunaikinti padės visos tenyktės sąlygos, net pačiai valdžiai talkinant, kad mažiau liktų vergų pėdsakų.

Ir niekur pasaulyje taip greit mirusio žmogaus neužmirštama, kaip sovietijoje. Žinoma, ir ten išimčių yra, bet tik komunistui nusipelnusiems. O visi kiti, jokio dėmesio neverti.

Vėlinėms atėjus, kad ir iš toli, nors mintimis uždekime prisiminimų žvakutes. Uždekime ir susijunkime visą vienos tautos vaikus. Kapai savo ir svetimoj žemėj mums lygiai brangūs. O kankinių kapai patys brangiausi.

B. G.

ANTROJI LIETUVIŲ DAINŲ
ŠVENTĖ IR JOS DU
KOMITETAI

Š. m. sausio mėnesio pradžioje atvyko pas mane Chicago lietuvių bendruomenės pirmininkas Jonas Jasaitis (dabartinis Lietuvių Bendruomenės pirmininkas), V. Radžius ir St. Daunys pakviesti mane į Antrosios Lietuvių Dainų Šventės Komitetą. Jie buvo įgalioti prelatu Igno Albavičiaus, J. Jasaitis priminė man: "Kadangi jūs esate pakviestas į Prezidento Kennedy inauguraciją ir asmeniškai pažįstate jo brolį Robert Kennedy ar negalėtumėte pagelbėti mums pakviesti Robert Kennedy atidaryti ir pasakyti kalbą Lietuvių Dainų Šventės Festivaliui." Aš pagalvojęs keletą minučių, sut-

kau su sąlyga, kad Dainų Šventės Komiteto blankai būtų atspausdinti anglų kalba ir su mano titulu Executive Chairman. Juk yra logiška, kad pas Prezidentą ar Ministrą gali kreiptis tik Komiteto prezidentas arba Executive Chairman.

Lietuvių visuomenei turigaringai pareikšti, kad aš tą Komiteto blankų nespausdinu, nes jie man buvo Lietuvių Dainų Šventės Komiteto Special Delivery prisiųsti į Washingtoną, 1961 m. sausio mėn. 20 d. 11 val. a.m. Su blankais gavau tokio turinio laišką: "Blankus p. Morkūnas trečiadienį neatspausdino, todėl tik šiandien tegalėjau Jums išsiųsti. Mūsų pasikalbėjimą antradienio vakare perdavė Dainų Šventės Komiteto Pirmininkui prelatui I. Albavičiui, Vyt. Radžius, Egzekutyvinis vicepirmininkas Antrosios Dainų Šventės Komiteto."

Anglų kalba atspausdinti blankai Morkūno spaustuvelyje Chicagoje buvo apmokėti Dainų Šventės Komiteto čekiu.

Taigi man atrodė, kad anglų kalba blankai nebuvo jokia paslaptis. Du kartus važiuavau į Washingtoną Lietuvių Dainų

Detroito lietuvių šeštadieninės mokyklos mokinės šoka tautinius šokius.

J. Gaižučio nuotrauka

MUZIKAS JUOZAS BERTULIS - SUKAKTUVININKAS

J. ŽILEVIČIUS, L. M.

Spalio 7 d. Chicagoje buvo paminėtas muziko -- visuomenininko Juozo Bertulio trilypė sukaktis: 52 metai kai pirmą kartą pradėjo vaidinti scenoje, 51 metai kai pirmą kartą dirgavo scenoje jungtiniam chorui abu kartu Žagarėje, ir 45 metai kai buvo paskirtas (okupacijos metu) Tryškių pradžios mokyklos mokytoju ir vedėju.

Lietuvių Muzikos Komisija visas tris sukaktis apjungė ir minėtą dieną Jaunimo Centro didžiojoje salėje surengė J. Bertulio kūrinį ir veiklos ekspoziciją parodėlę bei akademiją, kuriai vadovavo prof. Vl. Jakubėnas, įžangoje apibūdinamas kiek plačiau J. Bertulio veiklą. Po to sekė lituanisto J. Kreivėno žodis. Perskaityta telegramomis bei laiškais gauti sveikinimai. Sukaktuvinininkas kalbėjo ilgai susitodamas prie abstraktinės muzikos, pademonstruodamas dviem fortepijonais, ant vieno jų stygų buvo pridėti įvairūs metaliniai dalykėliai, kurių dėka buvo gauti nauji garsai. Pažymėjo, jog panašiai ieškoma abstraktinės muzikos bandant surasti naujų garsų. Tarpuose buvo atlikti sukaktuvinininko kūriniai, kuriuos pildė Jaunimo Centro studentų ansamblis. F. Stroliai palydint, baritonas J. Laurušonis padainavo solo, smuikininkas P. Matiukas pasmuikavo porą dalykėlių, J. Vasaitis paskambino fortepijonu nelengvą Rondo-Etūdą, S. Velbasio baleto studijos 8 mergaitės ir R. Nait-

nytė solo pašoko iš baletų ištraukas. Pasibaigus šiai daliai, šalimais esančiam "Bowling" restorane buvo suruošta vakarienė. Per abi vietas nemažai atsilankė besidomiančių muzikinio meno įvairumais.

J. Bertulio veikla yra šakota, per 50 metų veikiant daug padaryta, todėl neįmanoma trumpame rašinyje plačiau jo veiklą apibūdinti. Pradėjęs scenoje pirmu pasirodymu, vėliau pats daug kur vaidino, režisavo operetes, rengė spektaklius ir baletinius pastatymus. Po metų pradėjęs viešai rodytis su choralais, kaip vėliau pamatysime, dirbo daug ir plačiai. Pasiruošęs mokytojo darbui buvo paskirtas Tirkšlių pradžios mokyklos vedėju ir mokytoju. Vėliau paskiriamas tom pačiomis pareigom į Jurbarką.

Kadangi jis turėjo neblogą muzikinį pasiruošimą, o prie to netrūko gabumų, buvo bepaigiąs Šiaulių gimnaziją (karas sukludė), porą metų studijavo filosofiją, greit gavo teisę mokyti muzikos ir vadovauti chorams Šiaulių ir Ukmergės lietuvių, lenkų, žydų gimnazijose, vasariniuose mokytojų kursuose ir Anykščių progimnazijoje. Buvo savanoriu, išėjo jaunojo leitenanto laipsniu. 1924 metais stojo Klaipėdos konservatorijon mokyti kontrabasą, specialinės muzikos teorijos discipliną, kompozicijos pas St. Šimkų ir J. Žilevičių ir pedagoginį skyrių su visais privačiomis dalykais. Visa tai palaipsniui baigė 1928 -- 9 metais. Po to paskirtas tom pačiomis konservatorijon teoretinių dalykų mokytoju ir inspektorium. Likvidavus Klaipėdos valstybinę konservatoriją, privačioje Švietimo ministerijos šelpiamoje muzikos mokykloje paskiriamas vicedirektoriaus pareigom ir mokytoju. Taip pat mokytojauja ir Klaipėdos miesto muzikos mokykloje ir Klaipėdos Vytauto D. gimnazijoje.

Karo metu atsidūręs Muenchenė, vadovavo stovyklos chorui su

kuriuo D. P. universiteto vadovybės paskelbtose chorų varžybose laimėjo pirmą vietą. Tos pat universiteto valdybos pakviečiamas Tarptautinės studentų organizacijos meno vadovu ir pavadama prie universiteto organizuoti D. P. konservatoriją. Konservatorija veikė su 26 įvairių tautybių pedagogais, kurių tarpe buvo ir lietuvių. Ją lankė virš 400 studentų ir mokinių.

Likvidavus universitetą, likvidavosi ir konservatorija, nors kai kurie skyriai, kurie veikė kareivinių patalpose, likvidavosi vėliau. Antspaudas, statistikas, įvairius blankus, susirašynė jimo bylas, įteikė Lietuvių muzikologijos archyviui, kaip istorinę retenybę.

J. Bertulis, atsidūręs Vokietijoje, kurį laiką, su vengrų kape-la, grodamas kontrabasu, dalyvavo visoje eilėje koncertų, lankydams įvairius miestus. Taip pat porą metų studijavo gilindamasis kompozicijoje pas vieną vokiečių Frankfurto konservatorijos profesorių.

Kaip Lietuvoje, taip Vokietijoje ir atvykęs į JAV, dalyvavo

ir dalyvauja spaudoje, dažnai pasirašydamas slapyvardžiu -- Dėdė Juozas. Taip pat daug kur yra skaitęs ne vien iš muzikos srities daug paskaitų. Dar 1916 m. Tryškiuose buvo suorganizavęs kursus norintiems mokytis bendro lavinimosi iš 4 klasių gimnazijos. Klaipėdoje organizavo trijų metų pradžios mokyklų mokytojų vasarinius muzikos kursus. Baigęs aukštuosius kūno kultūros kursus Palangoje, prie Klaipėdos liet. gimnazijos organizavo trijų metų plastinius kursus vaikams. Klaipėdoje buvo surengęs vakarinius sporto kursus suaugusiems.

Chorų srity yra nemažai pasidarbavęs: Ukmergėje buvo suvuošęs apylinkės chorų dainų šventę. Klaipėdos krašte yra vadovavęs šaulių chorams. Choram vadovavo Muenchenė ir kitur.

Kompozicijos srityje labai našus ir įvairus. Sukūrė simfoniją "Pavasaris", dvi operetas, Missa "Requiem", keletą baletų jaunučiams, daugybės dainų chorams, solo ir mažesnių kūrinių fortepijonui (didelis veikalas "Variacijos"), smuikui, kontrabasi ir kt. Viso bus arti 200 vienetų.

Parašė muzikos teoretinių rankvedėlių mokykloms: "Muzikos metodika", "Solfedžio", "Harmonijos metodika", "Muzikos instrumentuotės vadovėlis" ir kt. Vaikų darželiui "Pirmieji skambučiai", "Lietuvos skambučiai" ir kt. Gaila kad jų mažai teatspausdinta. Gaidas spausdindavo Lietuvoje pats apolografu, tik viršelius spausdindavo spaus-tuvėje.

Nežidrint, muz. J. Bertulis yra gimęs 1893 m., yra nepaprastai jodrus, darbštus, kupinas sumanymų, pasiimtus darbus dirba su įkarščiu, malonaus ir švelnaus būdo, -- todėl ir draugų greit susiranda ir susibūdiulauja. Atsikėlęs Chicago į savo nuolatinę gyvenamos vietos Los Angeles, Cal., greit įsijungė į eilę visokių darbų, nors ir vargonininkavimas, choro paruošimas, lituanistinėje mokyklėlėje darbas prie Aušros Vartų parapijos, labai daug laiko atima. Be to dar yra Lietuvių Muzikologijos Archyvo kuratoriaus pavaduotoju (Kuratoriumi yra prof. Vl. Jakubėnas).

Sukaktuvinininkui Juozui Bertuliui linkiu ir toliau taip sėkmingai tęsti ir vykdyti savus sumanymus.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia vazinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Dr. A. Butkus iš N. Zelandijos ir Jūratė Naujalienė, iš Australijos, jaunųjų giminių tarpe Clevelande. Iš kairės: Kęstutis Gaidžiūnas, Ramona Gaidžiūnienė, Rūta Gaidžiūnaitė, Dr. Antanas Butkus, Aldona Špaukauskaitė, Jūratė Naujalienė ir Arvydas Sandargas.

LIETUVIS ATSTOVAUJA N. ZELANDIJOS REIKALUS

Dr. Antanas Butkus, atsiųstas į JAV atstovauti Naujosios Zelandijos pramonės įmonės ir valdžios istaigas, kelias dienas viešėjo Clevelande. Kaip retas svečias iš taip tolimo krašto, atsako į Dirvos redaktoriaus klausimus apie savo darbą ir N. Zelandijos lietuvius.

(2)

--N. Zelandijoje turim du Dirvos bendradarbius -- Vladę Butkienę ir Genių Procūtą. Gal galėtumėt ką apie juos plačiau mūsų skaitytojams papasakoti?

--Vladę Butkienę yra mano žmona, kilusi iš Šiaulių apskrities. Vilniuje baigusi humanitarinį fakultetą. Man ilgiau gyvenant Berlyne buvo labai aktyviai įsitraukusi į pagalbą primant iš Lietuvos atvykstančius tremtinius. N. Zelandijoje, be kelių ilgesnių rašinių Dirvoje apie N. Zelandiją ir jos lietuvius, ilgą laiką redagavo "N. Zelandijos Lietuvį." Ji yra apvažiavusi beveik visą N. Zelandiją su paskaitomis apie Lietuvą, jos politiką, bolševikų okupaciją, lietuvių meną, tautodailę, lietuvių muziką. Dabar ji daug laiko pašvenčia keramikai. Su savo darbais dalyvavo jau eilėje parodų ir susilaukė gerų atsiliepimų. Yra dažnai kviečiama kalbėti per radiją. Turi eilę kitų gražių sumanymų, kuriuos palengva vykdo, bet apie juos dabar dar kiek peranksti kalbėti. Genius Procūta yra jaunesnės kartos atstovas, šiuo metu bebaigias filosofijos fakultetą Aucklande universitete. Jis savo pastangomis buvo suorganizavęs Australijos lietuvių dailininkų parodą Aucklande, kurią aš vėliau buvau atgabėjęs į Invercarrillio miestą. Dažnai jis skaito universitete paskaitas apie Lietuvą, rengia prieš komunistus protesto demonstracijas, eisenas ir visaip talkina Lietuvos laisvės darbui. Jo brolis architektas Vacys Procūta jau persikėlė į Madison, Wisc.

Didelė pagarba priklauso poniam Procūtenai, kuri nors ir našlė būdama, abu sūnus išaugino ne tik gerais lietuviais, bet ir į aukštuosius mokslus išleido.

--Iš pasikalbėjimų žinau, kad JAV išbūsitė tris savaites. Ką per tą laiką aplankėt ir ar iš JAV tiesiai grįžtat į N. Zelandiją?

--Be konferencijos Milwaukee, kur išbuvau keturias dienas, aplankiau nemažą būrį savogiminių ir mokslo ar profesijos draugų. Pačiam Milwaukee lankiaus pas Dr. Palionį, Chicagoj pas D. Janauskaitę, Dr. Šeštoką, inž. J. Briedį, Pimpes, Plytnikus, Jarašius, Armalius ir buvau dvie-

juose lietuvių parengimuose, kur taip pat susitikau labai daug pažįstamų. Kelias dienas viešėjau Clevelande ir savo dėdės --Dirvos redaktoriaus B. Gaidžiūno namuose susitikau su gražiu būriu clevelandiečių ir pas Dr. J. Sandargus iš Australijos viešinė. Čia Jūratė Naujalienė. Man labai buvo malonu susitikti su Čiurlionio ansamblio vadovu muz. A. Mikulskiu, kurio dainas N. Zelandijoje daug kartų garsinom plokštelėmis iš radijo stočių, bet

pačiam niekad neteko malonumo klausytis jo garsaus choro dainavimo.

Iš Clevelando vykstu dar į Baltimore, pas žmonos seserį ir jos vyrą Vincą Levicką. Iš ten į New Yorką ir Washingtoną ginti kai kurių N. Zelandijos reikalų, susijusių su mėsos eksportu į JAV.

Iš JAV turiu vykti į Londoną ir Salisbury, Anglijoje. Ten atstovausiu vieną N. Zelandijos firmą, kuri nori, kad parvežčiau vieną cheminį gamybos procesą

kovoiant dujomis prieš medžių kenkėjus. Man teks to fabriko statybos bei produkcijos priežiūrą. Tikrai, kad ta proga turėsiu galimybės aplankyti Anglijos lietuvių centrus ir pabendrauti su ten gyvenančiais lietuviais.

--Čia dažnai kalbama apie gerą N. Zelandijos socialinį draudimą. Idomu, gal trumpai galėtumėt apie jį painformuoti mūsų skaitytojus?

--Jau virš dvidešimt metų kai N. Zelandija visą krašto ekonomiją suorganizavo socialistiniais pagrindais. Socialinis draudimas apima visas gyvenimo šakas. Ligos atveju ligoninės, operacijos, vaistai ir visas išlaikymas nemokamas. Šiaip susirgus, gydytojui mokoma tik 1/3 už jo vizitą. Vaistai nemokamai. Tik už dantų taisymą tenka pačiam mokėti. Dantys N. Zelandijoje labai didelė problema. Beveik 3/4 virš 20 metų sulaukusių žmonių turi visus dirbtinius dantis. Tai kalbių, jodo ir florino stoka vandeninyje.

Bedarbiai gautų didesnę pašalpą, bet tų bedarbių visiškai nėra. Atvirkščiai, jaučiama didelė darbininkų stoka.

Kiekvienas 60 metų sulaukęs gauna senatvės pensiją. Iš jos galima pragyventi. Šeima už kiekvieną vaiką, iki 16 metų amžiaus, per savaitę gauna apie \$2 pašalpos. Tą pašalpą pervedus butų skyriui, už naują gimintą vaiką galima gauti išsimokėjimui naują namą. Tada už likusią pašalpą mokama tik 3% palūkanų.

N. Zelandijoje yra dvi partijos: darbininkų ir nacionalistų. Jų programos, bent šiuo metu, yra labai panašios. Rinkimams atėjus jos stengiasi laimėti naujais pažadais. Rinkimai vyksta kas 3 metai. O tų pažadų tai jau tikrai daug ir ne visada pajėgia juos įgyvendinti.

Socialistiniame krašte neišvengiama didelė biurokratija. Okupacija nedidelė. Privatai ini-

ciatyvai taip pat nedaug vietos. Tat kas nori saugiai gyventi ir nedaug dirbti -- N. Zelandija tokiame yra rojus kraštas. Bet veržiam žmogui ten darosi ankšta.

--Amerikiečiai dažnai mėgsta paklausti, kaip jums patinka Amerika. Mums šiuo atveju idomiau, kokį matot skirtumą tarp N. Zelandijos ir Amerikos?

--Tik pusantros savaitės pabuvus į tą klausimą man labai sunku atsakyti. Mane labai vilioja JAV neribotos galimybės. Gamtos atžvilgiu N. Zelandijoje viskas greičiau pasiekama. Keliai geri, o mašinų keliuose mažai. Tat į pajūrį ar kokią vasarvietę nuvykti labai lengva.

Čia daug lietuvių, savų organizacijų, savų laikraščių. N. Zelandijoje to neturim. Ir mūsų labai laukiama Dirva ten ateina tik po 6 savaitžių. Ir ateina iš karto po kelius egzempliorius, kada laivas atveža. Tada jau kelius vakarus praleidžiam tik beskaltydami ir sužinodami ką kitur gyveną lietuviai veikia. Nepaprastai vertiname esamas nuotraukas, kurios tuos rašinius papildo.

Čia susitikau nemažai lietuviško jaunimo. Tiesa, jį veikia čionykštė aplinka, bet jis lietuviškas, artimas ir mielas. Aišku, tai šeimos mokyklos ir lietuviškos spaudos nuopelnas.

Baigdamas noriu visiems Dirvos skaitytojams perduoti geriausius linkėjimus iš N. Zelandijos esančios negausios, bet lietuviškos kolonijos. Mums kiekvienas lietuvis, ten gyvenant, kiek jaučiu, labiau brangus ir mielas. O lietuvis lietuvi turi mylėti, vieni kitiems talkinti.

B.G.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 27 D. LSK Neris narių susirinkimas Jaunimo Centre 7:30 val. vakare.

SPALIO 28 D. Skaučių Aušros Vartų tūnto vakaras -- balius Western Ballroom salėje.

SPALIO 28 D. Šv. Petro ir Povilo parapijos Šv. Vardo dr. jos kalakutų turgus -- laimėjimai parapijos salėje.

SPALIO 21 D. Ateitininkų rudens balius Gleneagles Country klube.

SPALIO 22 D. Chicago Lietuvos Tarybos šaukiama metinė konferencija Jaunimo Centre 2 val. p.p.

SPALIO 28 D. A.L.T. Sąjungos Chicago, Cicero ir East Chicago skyrių susipažinimo vakaras su menine programa B. Pakšto svetainėje.

SPALIO 28 D. Alvudo vakaras --koncertas Jaunimo Centre.

SPALIO 28 - 29 D. Dešimtoji Lietuvos pašto ženklų paroda Jaunimo Centre Čiurlionio meno galerijos patalpose. Parodą ruošia filatelistų draugija "Lietuva".

SPALIO 29 D. LB Chicago apygardos humoristinės literatū-

ros vakaras ir šokiai ruošiami pravedamojo lietuviškosios spaudos mėnesio proga.

SPALIO 29 D. A. L. Montessori draugijos madų paroda ir demonstravimas Jaunimo Centre.

SPALIO 29 D. Nekalto Šv. Pamelės Marijos Prasidėjimo parapijos banketas.

SPALIO 29 D. Žurnalistės Sa-lomėjos Narkelidnaitės pranešimas ir filma iš kelionės po Lietuvą Dariaus - Girėno salėje. Ruošia Liet. Žurnalistų Sąjungos Chicago skyrius.

SPALIO 29 D. Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje narių suvažiavimas Jaunimo Centre 1 val. p.p.

SPALIO 29 D. Brighton Parko Lietuvių Moterų Klubu gegužinė Liepos sode (esant blogam orui Vengeliuko svetainėje).

LAPKRIČIO 4 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus rečitalis Jaunimo Centre 8 val. vakare. Rengia Santaros -Šviesos Federacija.

LAPKRIČIO 4 D. D. L. Kunigaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugijos koncertas -balius Western Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 5 D. Tėvų marijonų sidabrinės kunigystės jubiliatų kun. Vytauto Bagdonavičiaus, kun. Vincento Andriūkos ir kun. Kazimiero Vengro pagerbimo vakarienė Martinique restorane.

LAPKRIČIO 5. D. Chicago Skautininkų Ramovės popietė Jaunimo namuose parėmimui jaun. skautams-ėms lituanistinio spalvavimo sąsiuvinio išleidimo.

LAPKRIČIO 5 D. Tėvų marijonų sidabrinės kunigystės jubiliatų kun. Vincento Andriūkos ir kun. Kazimiero Vengro pagerbimo vakarienė Martique restorane.

LAPKRIČIO 6 - 7 D. D. Marquette Parko Šv. Kazimiero Seserų Rėmėjų 8 sk. bazaras parapijos salėje.

LAPKRIČIO 11 - 12 D.D. LST Korp! Neo-Lithuania ketvirtasis suvažiavimas.

LAPKRIČIO 11 D. BALFo Chicago Apskrities balius -- vakarienė su koncertine dalimi Jaunimo Centre.

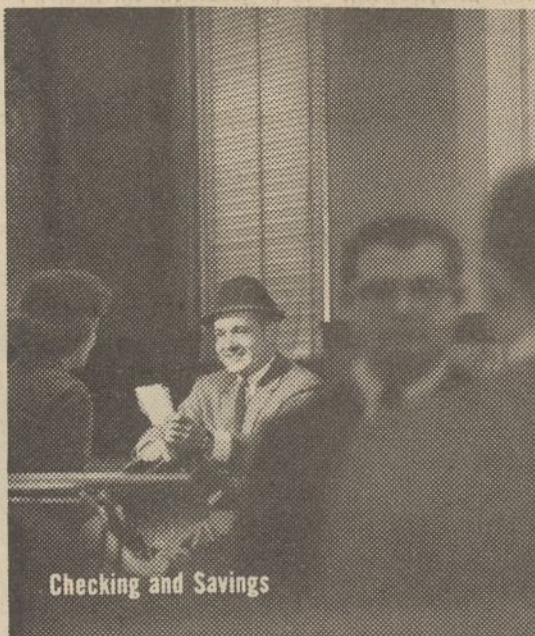
LAPKRIČIO 11 D. BALFo Chicago Apskrities balius-vakarienė su koncertine dalimi Jaunimo Centre 7 val. vak.

LAPKRIČIO 12 D. Lietuvos Vyčių choro koncertas dalyvaujant P. Bičkienai ir A. Brazilui Jaunimo Centre 2:30 val. po pietų.

LAPKRIČIO 12 D. Lietuvių R. Katalikų Labdarių Sąjungos metinis seimas lietuvių senelių vilos -- Holy Family Villa patalpose.

LAPKRIČIO 18 D. Chicago Akademinių Jaunimo Organizacijų vakaras Vasario 16 d. gimnazijos parėmimui Evergreen Country Club patalpose.

LAPKRIČIO 25 D. Lietuvos Skaučių Seserijos koncertas-balius Western Ballroom salėje.

Checking and Savings

Loans of all kinds

Complete Trust Services

Commercial Banking

Dėl patarnavimo su "ASMENIŠKUMU" naudokitės banku, kur jums skiriamas didžiausias dėmesys!

Visi mūsų patarnavimai — kaip šios nuotraukos — turi ką nors bendro: jie jums skiria didžiausią dėmesį — jūsų finansiniams reikalams, jūsų asmeniniam patogumui. Jie yra paruošti tokiu būdu — duoti jums norimą iš banko asmeninį dėmesį. Ir čia dar vienas dalykas jums patiks naudojantis mūsų patarnavimu: jūs galite atlikti visus savo banko reikalus vienoje vietoje — tai yra didelis patogumas! Mes duodame pilno banko ir trusto patarnavimą: čekių sąskaitas, taupymo sąskaitas, asmenines paskolas, išsimokėjimo paskolas, namų pirkimo paskolas, trusto patarnavimus ir bizniui banko patarnavimus. Todėl — dėl pilno banko patarnavimo su "asmeniškumu" — aplankykite.

Society NATIONAL BANK
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

A GROWING FINANCIAL FORCE IN CLEVELAND... TOTAL RESOURCES OVER \$400,000,000

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	 5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	.. 5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	 5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	 5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	 5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynos	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

POETAS IR KARYS: Juozui Mikuckiui 70 metų

Tikra nelaimė, kad mūsų grožinė literatūra iki šiol neturi išsamios, objektyvios, kompetentingų ir gilių nagrinėjimų pasižyminčios istorijos. Ką turim, tai vis daugiausia jau žinomų konseptų siauresni ar platesni pakartojimai, kuriuose vieni autoriai nuodugniau panagrinėti ir aptarti, o daugelis tik sakiniu tepaminėti.

Išskyrus vieną kitą, neturim ir monografijų, kurios objektyviai literatūros mokslo metodu nagrinėtų mūsų rašytojų darbus. Kas dabar jau dvidešimt metų daroma Lietuvoje — vargu bus galima pavadinti lietuvių grožinės literatūros ugdymu. Neteko nugirsti, kad laisvajame pasaulyje kas nors rašytų disertacijas lietuvių literatūros temomis. Visa tai sudaro neįtikėtinai tuštumą, sudaro daug sunkumų tam, kuris nori pakalbėti apie tą ar kitą lietuvių rašytoją. Kartais net atrodo, kad nėra sąryšio tarp vienos ir kitos rašytojų kartos (o jos negali nebūti). Ir patys rašytojai ne sykį toj dykumoje jau pasiklydo ir ne sykį metėsi į kovą su vėjo malūnais, tartum jie būtų pirmi tame kūrybos lauke.

Tai sakydamos, aš nenoriu ką nors mokyti ar barti. Malyt, tokia rūsti mūsų tautos dalis. Amžiai bėga, per tuos amžius beveik visus kaimynus mes apdovanojom genijais, o tie kaimynai vis Lietuvai neša "išlaisvinimus", tik neleidžia mums patiems laisvai dirbti ir kurti...

Štai, 70-jo gimtadienio proga prisiminęs savo kaimyną, tikrai įdomų žmogų ir poetą Juozą Mikuckį (nuo pakilesnių vietų, berods, buvo regimi mūsų tėviški stogai), norėjau pasiremti kuriuo nors autoritetu, bet... bergždžios buvo pastangos. Atsivertęs Prano Naujokaičio Lietuvių Literatūra, teatradau tik tiek žinių: stipriau lyrikoje pasireiškę Juozas Mikuckis, Tyrų Duktė — Buivydaitė (Vasaros šnekos), Augustaitytė — Vaičiūnienė (Su baltu nuometu) ir kiti. Tiek žinių pasisėmęs, ką dabar

STASYS SANTVARAS

žmogus galėtų pasakyti apie Juozą Mikuckį?

Pr. Naujokaitis savo Literatūrą rašė Vokietijoje, tremty (jo knyga 1948 m. išleido J. Lenkaičio Patria), vadinasi, kada šaltiniai buvo neprieinami, tad jo ir kaltinti negalima, bet nedaug geriau yra ir su kitom mūsų literatūros istorijom. Eina gandas, kad Chicagoj uoliai dirba lit. istorikas Domas Velička. Duok, Dieve, kad, pagaliau, sulauktumėm tokių lit. istorijos veikalu, kur visų mūsų rašytojų kūryba būtų nuodugniau aptarta, giliau panagrinėta. Vieni ar dviem sakiniiais istorijoje pamintėtas autorius neatrodo geriau, kaip kreivam veidrody...

Mano pasiryžimą šiuo atveju kiek lengvina ta aplinkybė, kad šių metų pradžioje aš turėjau progą perskaityti stambų pluoštą poeto Juozo Mikuckio lyrikos, kurią jis savo gyvenime yra parašęs. To skaitymo išpildžiai tebėra neatvėję. Kaip tada, jo poeziją skaitydamas, galvojau, taip ir dabar galvoju: Juozas Mikuckis, nors jau sulaukė 70 metų amžiaus, dar tebėra pakankamai neaptartas ir neįvertintas poetas. Nors kiekviena jo naujai pasirodanti lyrikos knyga Lietuvoje kritikos būdavo palankiai vertinama, bet XX-jo amžiaus pirmojo penkias dešimtmečio savarose ir audrose jo poetinė asmenybė vis pradingdavo kažkieno šešėly. Tai yra skriauda ne tik pačiam Juozui Mikuckiui, bet ir mūsų grožinei literatūrai.

Dirvos puslapių erdvė yra ribota, skaitytojai ilgų straipsnių nemėgsta, tad aš pasistengsiu duoti, kiek šiuo atveju įmanoma, sumažintą poeto Juozo Mikuckio portretą. Ir tikiu, kad jis, jeigu ne šiandien, tai kada nors bus naudingas lietuvių literatūros istorijai.

Juozas Mikuckis gimė 1891 m., rugsėjo 20 d., Zauniškių km., Vilkijos vl., Kauno aps., ant aukštų Nemuno kalnų, kurie jo gimimo dienom buvo apaugę didelėm pušim, eglėm ir ąžuolais.

Nuo tų kalnų buvo regimi itin gražūs Nemuno vingiai, lankos ir šlaitai. Jo tėvai buvo sėslūs ir stambūs lietuviai ūkininkai, sena ir garbinga krašto giminė. Graži ir didinga gamtinė aplinka, o taip pat genties kraujas Juozo Mikuckio asmeny sutelkė nedažnai šiame gyvenime pasitaikančią drąsą, ryžtingumą ir gabumus. Jaunuolis augo tvirtas, aukštas, smagus ir pasižymįs tokia energija, kurios kiekiai, berods, prilygo kitam garbingos atminties mano kaimynui komp. Stasiui Šimkui. Iš tikro, prisikeliančios Lietuvos kultūriname gyvenime ir tebuvo gal tik du tokie vulkanai.

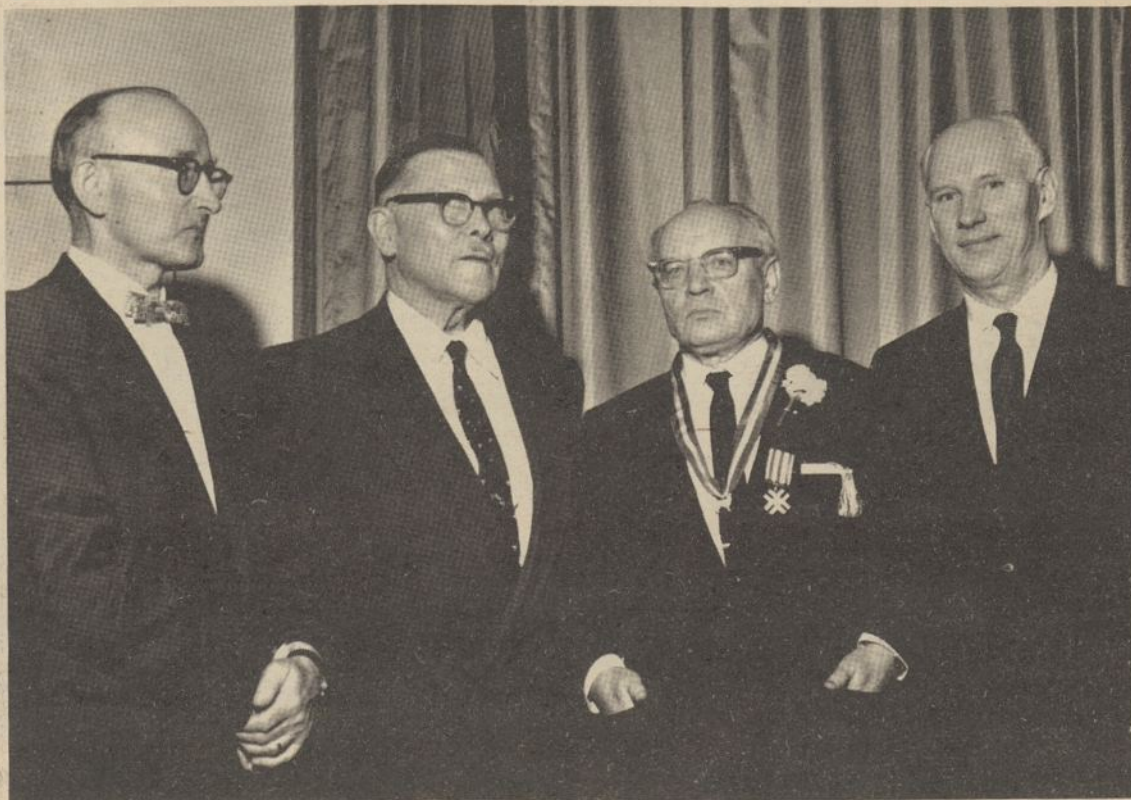
Juozas Mikuckis mokyti pradėjo 1901 m. Kauno gimnazijoje. Aukštėsnįjį mokslą jis baigė 1910 m. Petrapilio realinėje gimnazijoje. Dar būdamas mokyklos suole, Juozas Mikuckis visa energija metėsi į atbūdančios Lietuvos kultūrinę ir patriotinę veiklą. Kilus I jam pasaul. karui, 1916 m. jis įstojo į Petrapilio karo mokyklą, kurią baigė jaun. leitenanto laipsniu. 1917-18 m. Rusijoje jis buvo liet. dragūnų diviziono organizatorius ir vadas. Organizavdamas tą divizioną, Mikuckis nesigailėjo energijos ir triušo, stengėsi jį pavesti Nepr. Lietuvon, bet bolševikai jo planus sugriovė.

1918 m. jis jau buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, 1918-20 m. pirmasis Kauno karo komendantas, 1920-22 m. IV-sios pėstininkų diviziono štabo viršininkas. Energija ir gabumai jauną karininką kėlė į viršūnes. Būdamas Kauno karo komendantu, savo nurodymais ir asmenine veikla padėjo likviduoti įvairius pasikėsinimus prieš Lietuvos nepriklausomybę: lenkų POW, lenkų "Babų respubliką", vokiečių spartakų išsišokimus ir kt.

Esu tikras, kad yra nemažai liudininkų, kurie atsimena 1918-22 m. Kauną, pilną svetimų ir nepatikimo gaivalo. Tie žmonės tikriausia atsimena ir Juozą Mikuckį, su nedideliu būriu palydovų, ant širmo žirgo lekiantį Kauno gatvėm malšinti maištaujančių ir netvarką keliančių spartakų, ar kitų gaivalų. Pakrikę vokiečiai tada dar tebebuvo gerai ginkluoti, bet Mikuckio kulkos neėmė ir tvarka Kaune netrukus buvo atstatyta. Faktas, kad vokiečiai karininkai, pasitraukdami iš Kauno į Vokietiją, juos palydėjusiam komendantui Mikuckiui viešai dėkojo už pagalbą, kurios dėka buvo sutvarkyti pakrikę vokiečių kariai.

Juozas Mikuckis yra ir vienas Nepr. Lietuvos kariuomenės organizatorių. Jo pastangomis buvo pradėta organizuoti 1 husarų pulkas, 5 ir 7 pėst. pulkai. Nepr. Lietuvos atstatymo metu, kada frontuose savanoriai kovėsi dėl laisvės, kada ir viduj priešų nestigo, Juozas Mikuckis dėl savo drąsos, ryžto ir veiklumo, dabar jau iš tolo žiūrint, buvo nepakeičiama ir gal dangaus siusta asmenybė. Tačiau, dėl staigaus ir narsaus būdo, jis turėjo ir sunkių asmeninių išgyvenimų. Jie ryškino jo būdo bruožus, jie didino jo kančią, bet, kiek jį pažįstu, ir skaitino jo dvasią. Nūdien Juozas Mikuckis į gyvenimą žiūri su filosofine rimtim, su liūdesiu šypsny, nūdien, kai susitinki, nelengva atpažinti tą vulkaną Mikuckį, kurį pažinom Kaune...

1922-24 m. Juozas Mi-

Poetas Juozas Mikuckis F. Kiršos pagerbime Bostone. Iš kairės: Antanas Vaičiulaitis, Juozas Mikuckis, Faustus Kirša, Stasys Santvaras.

B. Kerbelienės nuotrauka

DAR TOKIŲ STEBUKLŲ PARYŽIUJE NĖRA...

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Štai kelios nuotraukos iš sekmadienio Paryžiuje. Spalio mėnesį, jei saulė teikiasi pasirodyti, Paryžius yra begalo gražus — paskendęs lyg tai sidabrinė šviesoj, dangus šviesiai mėlynas, beveik baltas. Jei Frank Sinatra dainuoja ir gėrisi pavarasiu Paryžiu, tikrai vėta būtų apdainuota ir jo rudenį.

Concorde aikštė išpuošta vėliavom, 75 pėdų ilgio ir 36 pėdų pločio, Irano Šaho ir Farah Dibos apsilankymo proga. Sekmadienio pasivaikščiojimai stebi jas, ypač vienoje jų išsiūvinėtą milžinišką liūtą — Irano

kuckis buvo Lietuvos Rytų partizanų vadas, pasižymėjęs nepaprastu kovingumu ir drąsa. Apie jo ir jo vadovaujamų vyrų kovas su Vilniaus kraštą okupavusiais lenkais buvo pinamos legendos. Likimas lėmė, kad vieno žygio legendoj ir man teko dalyvauti. Maskuodamiesi nuo priešų, pilnas traukinys vyrų važiuojo į talką Klaipėdos krašto sukilėliams, bet pirma nuvažiuojo... į Kaišiadorių miestą. Tuo metu ten buvo Juozo Mikuckio partizanų štabas. Pro mokyklos langus, kur buvom apnakvę dinti, pats mačiau, kai vadas Mikuckis su būriu kailiniuotų dzūkų vieną vakarą kilo žygin.

Tą naktį mes ramiai miegojom, o rytą pamatėm grįžtantį Mikuckį, parsiveidantį keliolika lenkiškos kavalerijos arklių, keletą amunicijos ir ginklų prikrautų vežimų, būrį neaiškaus pavidalo žmonių. Gal nereikėtų sakyti, kad mes buvom to reginio apstulbinti. Kitą vakarą, kai mūsų traukinys pajudėjo Kretingos link, į mūsų gretas įsijungė kailiniuotai dzūkai, pasakojo, kad "jokios kulkos Mikuckio neima". Girdi, kai jis suplanuoja, tai su būriu vyrų, pats pirmas, raitas, metasi į ugnį. Lenkai šaudė iš kulkosvaidžių ir šautuvų, bet kulkos Mikuckio neliečia. Teisybė, Kaišiadoryse pats mačiau tokio žygio grobį...

Vadovaudamas Lietuvos Rytų partizanams, Mikuckis nemaža prisidėjo, kad širvintos, Giedraičiai ir kitos vadinamų neutralių zonų vietovės atiteko Nepr. Lietuvai. Taigi, kaip karys, Juozas Mikuckis yra ne eilinė figūra ir jo nuopelnai per anksti pradėdami pamiršti. Tokių vyrų vėlesniais laikais yra davę Lietuvai gieri broliai. Tikėkim, kad kada nors jie visi susitiks nušvarintuose Lietuvos istorijos lapuose... (Pabaiga kitam numeryje)

emblema, kuriai išsiūvinėti reikėjo, poros tuzino darbininkų ir savaitės darbo...

Iš Concordijos pasuku į Tuileries sodą. Pilna žmonių ir ypač vaikų, bekrikštujančių aplink baseiną kuriame vyksta būrinį "laivų" lenktynės. Galima jų išsinuomuoti, iškaba čia pat: "Nuomojami laivai už 1 franką į valandą". Kiek ten jaudinimosi ir gal būsimų kapitonų atominiams povandeniniams laivams.

Užeinu pažūrėti prie Luvro dar tebesitęsiančios Chagall parodos, Chagall, Rusijoj gimęs žydėlis, vienas žymiausių dabartinių Prancūzijos menininkų. Prancūzai norėjo išstatyti keletą jo paveikslų šią vasarą Maskvoj vykusojoj Prancūzijos parodoje, bet sovietai nepriėmė, mat vis jį dar skaito savu... Šitoje parodoj išstatyta 12 vitražų, kuriuos Chagall padarė būsimajai sinagogai Jeruzalėje. Jie vaizduoja 12 žydų genčių, pagal Sen. Testamentą. Tai nepaprastas spalvų žaidimas ir vienas geriausių Chagall darbų. Chagall prilygsta garsiems viduramžių, Chartres ir Notre Dame katedrų vitražistams.

Iš ten kojos, kitaip sakant Paryžiaus požeminiams traukinys ir autobusas, nuveža mane į Paryžiaus naują aerodromą Orly, kuris yra laikomas vienu didžiausių ir moderniausių Europoje. Tai milžiniškas pastatas, 4 aukštų ir dar dviejų, kuriuos publika gali lankyti, po žeme. Desėtkai restoranų, įvairioms kišenėms, pradedant labai praešmatniais, paskui, labai populiarios Prancūzijos "brasserie" — aludės, madingais šiuo momentu "self-services" ir baigiant ant terasų kepamais blynais bei vafliais su plakta grietinele ar uogiene.

Pilna krautuvų su vitrinomis garsioji Patou, Balenciaga, Dior rūbų, kvėpalų, gėlių, pirštinių. Fontanai su auksinėmis žuvytėmis ir net gyvomis antytėmis. Kiekvienam žingsnį patogūs foteliai ir minkšti suoliai. Yra ir kinas ir koplytėlė, kurioje kiekvienas pravažiuojas kunigas turi teisę laikyti mišias.

Iš visų terasų galima stebėti besikeliančius ar besileidžiančius iš visų ar į visus pasaulio kraštus, lėktuvus. Prancūzai didžiuojasi tuo pastatu ir jo įrengimais ir Orly sudaro rimtą konkurenciją Eifelio bokštui.

Aerodromas lankomas daugiau negu anas buvęs XX amž. pradžios technikos stebuklas, Ži-

noma, Orly aerodromas dar neprilygsta New Yorko, apie kurio prašmatnumus teko girdėti pasakojant sekanti istorija:

Ponas Dupont skrenda į Ameriką biznio reikalais. Jo draugas Durand, išlydėdamas sako: "Neužmiršk išlipęs iš lėktuvo idėti dolerį į žalią automata stovintį prie durų, pamatysi ir įvertinsi amerikoniškus pasiekimus". Dupont nusileidęs New Yorke matė automata, deda dolerį ir iškrenta kortelė su įrašu: "Tamsta esi Monsieur Dupont, atvykęs iš Paryžiaus, turi čemodane tris kostiumus — juodą, mėlyną, pilką, 10 kaklaraiščių, 2 poras batų. Tamsta vyksti 10 val. traukiniu į Washingtoną biznio reikalais."

Dupont kraipo galvą, ne, sako, nepasiduosi amerikoniškoms gudrybėms... Meta dar sykį dolerį ir atsiskuka nugara į automata. Iškrenta kortelė, skaito: "Taip Tamsta esi vis tas pats Dupont, atvykęs iš Paryžiaus" ir tt. ir tt., žodis žodinė kaip pirmoje kortelėje...

Tuo metu prieina prie automato ir meta dolerį indijonas, plunksnuotas, dažytu veidu, ilgais plaukais, žodžiu lyg gyvas herojus iš jaunystėje skaityto F. Cooper romano. Iškrenta ir jam kortelė. Dupont priėjęs skaito per petį: "Tamsta esi "Juodasis aras", Sioux genties šefas, atvyksti iš Ohio rezervato, vyksti į Washingtoną tokiais tai reikalais..."

Nustebę abu, bet nutaria dar sykį išbandyti automata ir susitarę eina į gretimai esantį tualetų kambarį.

Po poros minučių, pasirodo ponas Dupont, plunksnuotas, dažytas, žodžiu persirengę indijonu, ir meta dar sykį dolerį... kortelė iškrenta su įrašu: "Tamsta vis tebėsi ponas Dupont, atvykęs iš Paryžiaus, bet jei dar ilgai voliosi durniu tai pasivėlinsi į 10 val. traukinį ir pražiopsosi savo pasimatymą Washingtonė..."

Taigi, dar tokio automato Orly aerodrome nėra.

(a)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamą turtą... ir jūs galėsite džiaugtis maloniausiu jausmu, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone MA 1-2075

Šventinant paminklą ant velionio J. Bataičio kapo, kalba F. Skerys. Iš kairės: Motgabienė, Gundermonienė, Vykintas, Norkaitis, kun. dr. Novickas, dr. Deveikė, Norkaitienė, Krivickas, Motgabis ir kt.

A.A. JUOZUI BATAIČIUI PASTATYTAS GRAŽUS PAMINKLAS

Iš Fr. Skėrio kalbos pasakytos paminklo šventinimo iškilmėse.

1961 m. sausio 17 d. Heidelbergo Universiteto Klinikose mirė a.a. advokatas Juozas Bataitis, kurį sausio 23 d. palaidojom Huttenfeldo kapinėse.

Jis buvo gimęs 1894 m. spalio 17 d. Raseiniuose. Gyveno Kaune ir vertėsi advokatu. Kaune buvo žinomas kaip Korp. Neo-Lithuanijos steigėjas, vėliau veiklus tos pačios Korporacijos filisteris, ramus, bet patvarus tautininkas visoj lietuvių visuomenėje.

Didysis a.a. Juozo Bataičio įnašas, pagrindinė jo duoklė savai besikuriančiai valstybei, buvo teisingumui, kuris glūdi san-

tykyje įstatymų su piliečių reikalais ir tų reikalų supratimu. Būti geru advokatu, reikia mokėti galvoti nešališkai, būti tvarkingam ir darbščiam. Velionis visas tas ypatybes turėjo ir tai įvedė į žymiųjų Lietuvos advokatų eiles.

1938 metais jam buvo pasiūlyta Teisingumo Ministerijos juriskonsulto vieta ir jis ją. tik po ilgesnių bei pakartotinių prašymų priėmė.

Velionis 1940 m. birželio 15 d. buvo Vilniuje, komandiruotėje. Kai tą pačią dieną raudonasis tvanas liejo Lietuvą, a.a. Juozas Bataitis pirmuoju pasitaikiusiu traukiniu važiavo Kauno link. Ir Kauną pasiekęs neišlipo, o pasuko į Kybartus. Tuo jis parodė tik-

rą, realią nuovoką apie komunis-

tus. Po karo, tremties metas velionui buvo nelengvas dėl ištikusių jį ligų. Susirgo džiova. Gydėsi įvairiose sanatorijose ir pagaliau pasveiko netekdamas 60% savo darbingumo. Paskutiniaisiais metais labai žiurė liga jo sveikatą palaužė ir jis turėjo atsisukti Heidelbergo Universiteto klinikoje. Buvo daryta operacija, bet ji jau nieko nepadėjo. Sausio 17 d., priėmęs šventus Sakramentus, jis atsisakė su šiuo pasauliu.

Man asmeniškai teko a.a. Juozą Bataitį pažinti 1954 metais Weinheime ir nuo to laiko su juo gražiai ir maloniai bendradarbiau lietuviškuose reikaluose. Jam buvo verta gyventi ir kovoti dėl gėrio, dėl žmogaus teisių, dėl tautų teisių ir laisvo apsisprendimo, dėl žmonijos šviesesnės ateities, dėl lietuvių tautos teisių, dėl Lietuvos Nepriklausomybės, dėl jos ateities šviesaus idealo laisvėje. Labai gaila, kad jis savo gyvenimo vaisių jau nebedagos. Už tai mes pasilikusieji, kiekvieną dieną vis stipriau jaučiame tą spragą ir nuostolius, kuriuos tenka pakelti lietuvių bendruomenei Vakarų Vokietijoje, Juozo netekus. Mes pagrįstai didžiuojamės jo atliktais darbais tautinės veiklos bare.

Mes nebuvome draugai, bet liberalinės tautinės minties bičiuliai. Mums rūpėjo mūsų brangi Tėvynė Lietuva, jos laisvinimo byla ir lietuvių Vasario 16 gimnazijos išlaikymas. Į partijų ir partijėlių rietenas nekreipdavome dėmesio. Su giliu skausmu širdyje su juo, keletą dienų prieš mirtį, atsisveikinau Heidelbergo klinikoje.

Kaip jau minėjau a.a. Juozas Bataitis buvo silpnos sveikatos, bet buvo labai judrus lietuvių bendruomenėje Vakarų Vokietijoje. Kuri laiką buvo net VLIKO nariu. Būdamas ilgus metus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vokietijos Krašto Tarybos ir Valdybos nariu, jam ypatingai rūpėjo lietuvių bendruomenės reikalai ir lietuvių išlaikymas tremtyje. 1959-60 metais būdamas Krašto Valdybos reikalų vedėju ir gimnazijos ūkvedžiu, dirbo už du, Čia jis įdėjo dalį savo sveikatos. Mūsų šaunus jaunimas Vasario 16 gimnazijoje jone užmirš ir išreikš jam pagarbą ir padėką kol gimnazija Huttenfelde veiks. Jo kapą prižiūrės mūsų gimnazistės.

Tremtyje jis labai daug nusipelnė palaikydamas ypatingai tamprius ryšius su Baltų Draugija bei Vokiečių - Lietuvių sekcija. Kaip paminklo statymo įgaliojinius dėkoju ypatingai a.a. Juozo Bataičio paminklui pastatyti Komitetui New Yorke, jo pirmininkui Antanui Senikui, ALT Sąjungos pirmininkui Vytautui Abraičiui, Tautinės Sąjungos 1-jo skyriaus pirmininkui Pranui Narvydui, Korp. Jaunoji Lietuva filisteriui Jurgiui Sirusui, Korp. Neo Lithuanijos filisteriui Petriui Ulėnui, Korp. Neo Lithuanijos Vyriausiosios Valdybos pirmininkui Mečiui Valiukėnui už atsiųstą labai stambią auką pa-

minklo pastatymui per Antaną Seniką, visiems aukotojams užjūryje. Pinnebergo apylinkė už auką per Čekauską, Huttenfeldo apylinkė ir jos pirmininkui vyr. mok. Seliomonui Antanaičiui, Vokietijos Krašto Tarybos nariams, Krašto Valdybai, ponui ir poniai Norkaičiams, poniai K. Seremetevskienei iš Miuncheno. Vasario 16 Gimnazijos direktoriui prof. dr. Groniui, visiems mokytojams, tarnautojams poniai Gundermonienei ir gimnazistėms už kapo prižiūrėjimą, skautėms ir skautams.

Dėkoju Vykintui už pasakytą kalbą Neo Lithuanijos Vyriausiosios Valdybos, PLB, Vokietijos Krašto Tarybos ir Valdybos vardu. Jis Korp. Neo Lithuanijos vardu padėjo vainiką.

Padėką reiškia Dr. J. Deveikėi kuri kalbėjo teisininkų vardu.

Ypatingą padėką reiškia Lietuvos Vokiečių Krašto Valdybai ir jos pirmininkui prof. dr. Strauch už atsiųstą užuojautos laišką ir už vainiką.

A. a. Juozas Bataitis su latviais ir estais nuoširdžiai bendradarbiavo. Latvių ir Estų Vokietijos Krašto Valdybos atsiuntė laiškus ir išreiškė užuojautą visiems lietuviams, Latvių Krašto

Valdybos pirmininkui ponui Janums ir Estų Krašto Valdybos pirmininkui p. Reisenberg reiškia nuoširdžią padėką.

Ypatingą pagarbą ir padėką reiškia Vasario 16 Gimnazijos katalikų kapelionui kunigui dr. Navickui už paminklo šventinimo apeigas.

Dėkoju visiems gimnazijos moksleiviams-ėms už giesmes ir maldas, visiems draugams, bendraminčiams, bendradarbiams, pažįstamiems už atsilankymą, ir išreiškusiems žodžiu bei raštu paskutines pagarbas a. a. Juozui Bataičiui paminklo šventinimo iškilmėse.

Korp. Neo Lithuania ir bičiulių pastatytas paminklas ant a.a. Juozo Bataičio kapo Vokietijoje.

JEI NORI PASIEKTI KALNO VIRŠŪNĘ -- KOPK PALENGVA

Kostas Butkus aliuminijaus langų ir durų didžiųjų fabriko atstovas

Lyg toje senoje pasakoje, tais pačiais žodžiais kartojame -- iš darbo nebūsi bagotas, bet kuprotas; arba -- neapžiok per daug nes neviską nurysi; arba vėl -- neskriausk savo artimo, nelupk nuo jo kelias skūras, nes teismo dienoje reikės atsiskaityti.

Kaip daugis iš mūsų taip ir Kostas Butkus daug kartų nukentėjo nuo nesąžiningų prekybininkų bei jų atstovų -- "salesmenų". O kai jam besistatant namą ir paskiau darant kelis naujus įrengimus teko gerokai nudegti pirštus permokant keleriojai, jis tarėsi, jog metas kam nors apsaugoti save ir savo tautiečius.

Bet juk pranašų nebūsi savo žemėje, o beto, juk žmonės neįtikės, kol patys nepalies žaizdos savo pirštais.

Trūko kantrybė jauno, įžvalaus, energingo aukštaičio Kostaus Butkaus širdyje. Tik sugriuvėliams ant šilto pečiaus miegoti ir sapnais gyventi. Reikia pasiryžti...

Taip vieną sekmadienį galutinai apsprendęs darbo planus, jis pirmadienį prisistato vienam didžiuliui aliuminijaus fabriko direktoriui. Noriu būti jūsų fabriko atstovu, -- sako jam.

Aha, gerai. Prasidėjo ilgos kalbos. Visokie biznio rabinai ilgai jį klausinėjo, įvairius popierius užpildyti prašė ir liepė palaukti atsakymo.

O kai viską smulkiai ištyrė, žinias surinko ir įsitikino, jog to žmogaus tikrai geraus esama, atsakė trumpai: pasitikim ir pradėk darbą.

Ir taip prasidėjo kopimas į kalną, kuris yra gana uolėtas; prasidėjo didelis darbas su plačiais užsimojimais.

Į daug kieno duris beldėsi Kostas Butkus, bet nė į vieno lietuvio. Jie juk sunkiausiai patikės tavo geras norais.

Galiausiai, iš kitų išgirdęs atsikreipė žmogus, labai įtakingas aplinkėje, kuris nori įdėti naujus aliuminijaus langus ir duris, pristatyti gra-

žų stiklinį priestatą ir daug kitų įrengimų padaryti. Daug įmonių atstovų lankė jo namus ir visų apskaičiavimai buvo panašūs. Dabar gi prieš akis naujas apskaičiavimas ir medžiagos pavyzdžiai. Žmogus žiūri ir netiki. O galiausiai neiškentęs sako, jog už tokią pigią kainą neįmanoma viską taip gerai padaryti.

Sutartis buvo pasirašyta, medžiaga užsakyta darbininkai pasiruošę vykdyti darbus. Bet iš vakaro vėl atvažiuoja žmogus ir prašo sutartį atšaukti. Kam jis sakęs, su kuo tik kalbėjės, niekas nenori tikėti, kad už tokią kainą galima viską padaryti.

O Kostas Butkus šypsosi ir sako. Štai raštas ir mano užstatas. Jei nepatikite, jausitės apgauti, bus bloga medžiaga ir blogai darbas atliktas, viską gražinu ir dar priedu primoku šimtinę už sutrukdyimą.

Nereikėjo Kostui Butkui daugiau durų varstyti, nereikėjo užsakymų ieškoti. Kaimynas kaimynui, o šis pažįstamui ir giminėms -- prašykite tą "lithuanian guy".

Šiandie Kostas Butkus atstovauja visus žymesnius aliuminijaus durų bei langų fabrikus ir dar įvairius namų pagerinimo įrengimus. Jis jau keli metai šiame biznyje ir turi didelį patyrimą.

O lietuviams jis turi tik vieną patarimą ir pasakymą. -- Štai mano kainos ir pavyzdžiai. Dabar pašvėsk laiką ir aplankyk kitas vietas, patikrink kitų kainas, rūšis, ypač tada kada jie skelbia garsiuosius išpardavimus ir tada pamatysi ir įsitikinsi. Ir po to jie grįžta. Grįžta patenkinti ir įsitikinę, jog tas aukštaitis tiesą sakė.

Kostaus Butkaus pradėtu keliu turėtų pasekti visi prekybininkai. Pigiau parduosi, daugiau parduosi, daugiau uždirbsi, brangiau parduosi, mažiau parduosi, uždarbis neaiškus, o juk ir sąžinė yra ir teismo diena ateis... JUOZAS BUTVILA

EAGLE STAMPS

the MAY co's

Downtown - Public Square

NOW

3

REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

BASEMENT stores

Cedar Center - Ridge & Ridgewood Drive

PARDAVIMAS VYKSTA!

VYRŲ 100% GRYNŲ

Worsted Kostiumai

\$ 26

DIDŽIAI 36 iki 46

- Reguliarūs
- Trumpi
- Ilgi

For Business

For Dress

Pardavimas vyksta... ir Jūs niekada nematėt tokių vertybių! Gražus 3 sagų stilius, su kantuotom kelnėm, 100% vilnos worsted medžiaga, puikus pasiuvimas ir visos detalės sudaro geriausią vertę už tokią kainą! Puikus pasirinkimas pilkų, rudų, mėlynų, smėlinių ar juodų. Stiliai vidutiniams, mažiems ar aukštiesiems vyrams. Užleiskite anksti, kad geriau sau pasirinktumėt!

Atsiprašom, jokių pašto ar telefonu užsakymų

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT

THE MAY COMPANY,

ALL 3 STORES

DANUTE STANKAITYTE

DAINOS IR HUMORO VAKARAS

įvyksta

1961 m. spalio 28 d., šeštadienį

Lietuvių salėje, Clevelande

**Dalyvauja: sopranas DANUTĖ STANKAITYTĖ ir
rašytojas ALOYZAS BARONAS**

Šokiams groja Neolituany orkestras. - Vaišės prie staliukų viršutinėje
ir apatinėje salėje. Pradžia 7 val. vak.

Bilietai: 2,50 dol., 2.00 dol. ir 1.50 dol. Studentamsir

moksleiviams po 1 dol.

Rengia LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIAI

ALOYZAS BARONAS

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio JAV Vietininkijos suvažiavimas įvyko Clevelande spalio 21-22 dienomis. Į suvažiavimą buvo susirinkę veikėjai iš visų LAS skyrių. Spalio 21 d. Lietuvių salėje įvyko vaišės, kuriose dalyvavo apie 60 dalyvių. Pasakyta daug sveikinimo kalbų ir linkėjimų dirbti Lietuvos laisvei.

• Lietuvių Moterų Klubas šį šeštadienį, spalio 28 d., 7:30 val. vak., Sv. Jurgio parapijos salėje rengia pirmą kartą šiais metais kortavimo vakarą, kurio pelnas bus paskirtas labdarinės reikalams. Klubui, kuris turi 42 nares, jau antri metai pirmininkauja Mrs. Joseph E. Leiblinger.

Kortavimo vakaro komiteto pirmininke yra Mrs. George L. Arbuckas, kuriai talkininkauja: Mrs. Vince Chesna, Mrs. John Debesis, Mrs. William Mack, Mrs. James MacCartney, Mrs. Anthony Montville, Mrs.

Mary Muliolis, Mrs. John Pavilionis, Mrs. Anthony Pongonis, Mrs. Joseph Roman, Mrs. Walter Waylonis ir Mrs. Adele Young.

JULIUS KAZĖNAS dalyvauja meninėje programoje SLA 14 kuopos jubiliejiname koncerte, kuris įvyks Clevelande Lietuvių salėje lapkričio 4 d. Meninėje programoje dar dalyvaus Nora Braziulienė, G. Karsokienė, V. Jurgelis ir R. ir M. Jokubaitytės. Į šį, 60 metų sukakčiai paminėti jubiliejinį koncertą, kviečiami kuopos nariai su savo šeimomis ir svečiais.

• Vyr. skaut. O. Zailskienei, lankantis Neringos tun-

to sueigoje, gėles įteikė ne paukštytės stotyje, bet Tėvų Komiteto pirm. O. Jokubaitienės pasiūstos skautės įvykusioje sueigoje.

REIKALINGI DU VYRAI kalbantys angliškai. Pilnam ar laisvalaikio darbui. Automobilis nebūtinai reikalingas. Asmeniškai atsilankyti: 2419 St. Clair Avenue, nuo 9 iki 12 pietų. (123)

BOSTON

**Tautinės Sąjungos
skyriaus veikla**

Spalio 15 d. skyriaus pirmininkas inž. J. Dačys davė trumpą praėjusio sezono veiklos apžvalgą ir ateities gaires. Skyrius surošė Tautos šventės minėjimą rugs. 9 d. Minėjime dr. B. Nemickas pasakė kalbą. Rugsėjo 16 d. įvyko pirmasis šio sezono subatvakaris — atidarymas su solistės Daiva Mongirdaitės koncertu.

Gegužės 27-29 d. Tautinės S-gos seime Chicagoge dalyvavo pirm. J. Dačys ir Ig. Vilėniškis.

Birželio 17-18 dienomis Bostone lankėsi C. V-bos pirm. Vyt. Abraitis. Per surengtą svečiui pagerbimą pasidalinta mintimis apie Tautinės Sąjungos uždavinius.

Gegužės 21-28 Bostono skyrius surengė dail. K. Zoromskio kūrinių parodą.

Tradicinis Joninių minėjimas įvyko birželio 24 d., kuriame buvo pagerbtas mūsų garbės pirmininkas Jonas Kasmauskas ir kiti skyriaus Jonai.

Ypatingai gražiai suorganizavo skyrius, su Korp. Neo-Lithuania, jaunimo pavasario šventę. Visą šventės programą išpildė jaunosios jėgos: S. Makaitytė, Dečytė, R. Budreika, N. ir G. Vaičiūčiai, G. ir G. Karosai, R. Manomaitis. Ivaškiėnės tautinių šokių ansamblis, skaučių vaidilūčių skiltis ir kt.

Šiais metais įvyks dar trys subatvakariai. Skyriaus narių visuot. susirinkimas įvyks lapkričio 3 d. Rengiamas ir Naujųjų metų sutikimas.

Subatvakariams organizuoti sudaryta komisija: pirm. E. Cibas, programos vedėjas rašyt. St. Santvaras, nariai — Ona ir Ant. Vilėniškiai. Jiems talkininkauja daug kitų narių.

Korp. Neo-Lithuania

metinė šventė įvyks lapkričio mėn. 11 d. Ta proga bus pakelti į seniorius 5 korporantai-tės.

I. V.

Algio Makaičio laimėjimai

Spalio 22 d. Boston Sunday Globe mini So. Bostono lietuvių klubo jaunąjį šachmatininką Algį Makaitį, pasidalinusi antrą vietą di-

VERTINGA KNYGA

Lietuvos Tyrimo Institutas (LITHUANIAN RESEARCH INSTITUTE, INC., 29 West 57th str. New York 19, N. Y.) antru iš ciklo Studia Lituanica leidiniu, parūpino anglų kalba knygą LITHUANIA and LITHUANIAN, atrinkta bibliografija. Tekstą paruošė Jonas Balys. Institutui atspausdino leidėjas Frederick A. Praeger, Lithuanian Encyclopedia Press, Inc. 190 psl.

Tai yra tikslus sąrašas apie dvylikos šimtų įvairiomis kalbomis rimtesnių mokslo ir informacinio turinio knygų lietuviškomis temomis. Knygos tikslas -- padėti svetimtautiems ir lietuviams politikams, mokslininkams, žurnalistams ir kitiems susirasti reikalingas žinias. Knyga suskirstyta į XII skyrių ir keliasdešimt poskyrių. Neretai duoti jų trumpi apibūdinimai o, svarbiausia, -- nurodyta, kurioje bibliotekoje veikalas yra; net yra fražytas knygos "call number".

Autoriui buvo prieinama medžiaga J.A.V. stambesnių bibliotekų (Kongreso, universitetų, viešųjų ir pan), o taip pat Vakarų Vokietijos, Gaila kad Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos turtai nepaliesiti. Yra apščiail knygų ir lietuvių kalba. Kitos -- anglų, vokiečių prancūzų lenkų, rusų, lotynų ispanų ir k.

Kad susidomėjęs skaitytojas tiksliau sužinotų, kokio turinio knygos pateko į šią parinktą knygų bibliografiją, duodu skyrių ir poskyrių pavadinimus.

džiojo Bostono šachmatų pirmenybėse su dr. Gostelli (mokslininkas iš Šveicarijos), D. Schefferiu, 1958 m. Bostono co-championu ir Grossguth iš Cambridge klubo. Visi jie surinko po 4-2 taškų. Pirmenybės laimėjo Massachusettso ir Naujosios Anglijos meistris John Curdo. Jis sukorė visus 6 taškus.

J. Curdo drauge laimėjo lietuvių pereinamąją taure, skirtą So. Bostono L. Pil. D-jos, kuri į jo rankas patenka antrą kartą (1958 ir 1961 m.).

16-mečio Algio Makaičio puikiu pasirodymu turime pasidžiaugti, nes jis tvirtai žengia į geriausių Bostono šachmatininkų eiles. Pirmame rate, pavyzdžiui, jis įveikė 1959 m. Bostono čempioną Gediminą Šveikauską, kuris to pralaimėjimo pritrėktas, visai pasitraukė iš pirmenybių, nors buvo laikomas drauge su Curdo pirmenybių favoritu.

B kl. pirmenybėse dalyvavo kiti du lietuviai jaunuoliai: Algirdas Leonavičius, 16 m. ir Ramūnas Girnius 16 m., abu baigę vidurinę mokyklą.

Lapkričio 3 d. Bostone prasideda tarp klubinės šachmatų pirmenybės. Lietuvių komanda pirmose rungtynėse susitinka su Harvardo universitetu, pas juos.

K. M.

I PAGELBINIAI, BENDRO turinio; bendrieji aprašymai, kelionės ir vadovai, Bendros bibliografijos, Enciklopedijos, biografijos. Žodynai. Statistika. Bendroji periodika.

II KRAŠTAS: Geografija ir geologija. Flora ir fauna.

III TAUTA: Antropologija, etnografija, folkloras, Gyventojai (skaitlingumas, mažumos, Lietuvių svetur.

IV, ISTORIJA: Bendroji. Prieistoriniai laikai. Istoriniai -- iki XX-jo šimtmečio, Nepriklausoma Lietuva. Sovietų okupacija. Istorija paskirų vietų. Šaltiniai --dokumentų rinkiniai.

V. TIKYBA: Senovė. Po krikšč.

VI. TEISĖ - ĮSTATYMAI: konstitucijos. Įstatymų rinkiniai ir komentarai. Tarptautinė teisė.

VII VALDŽIA IR POLITIKA:

Administracija. Vidaus reikalai. Santykiai su užsieniais. Vilniaus klausimas. Klaipėdos klausimas. Kariniai dalykai.

VIII. EKONOMIKA - ŪKIS. Bendrybės. Žemės ir miškų ūkis. Pramonė. Prekyba. Finansai. Pervėžimai ir susisiekimas.

IX. SOCIALINIAI REIKALAI. X. MENAS; Liaudies menas -- tautodailė. Menas ir architektūra. Muzika. Teatras.

XI. ŠVIETIMAS ir TYRINĖJIMAI: Mokyklos. Universitetai, akademijos, tyrimo įstaigos ir mokslo draugijos. Kultura ir civilizacija.

XII. KALBA IR LITERATŪRA: Lingvistika. Literatūra. Spauda. Parūpinta autorių ir knygų rodyklė. Kaina nepažymėta. Kietu viršeliu.

Stasys Dirmantas

Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Lenkijoje centro valdyba. Sėdi iš kairės: vicepirm. Antanas Čaplinskas, narys Aldona Leončikienė, pirm. Algirdas Skripka, Stovi: sekr. Jonas Kmieliauskas, narys Jonas Karčiauskas ir ižd. Antanas Jančė.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimei atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

APMUJINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ,
ESTIJĄ IR VISAS RUSIJOS SRITIS, PERSIUNTIMO
ĮSTAIGA

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Si firma pilnai patikima, su 27 metų praktika garantuoja, kad jūsų siuntiniai greičiausiai ir tvarkingiausiai pasieks adresatą. Kurie norite, kad jūsų artimieji Lietuvoje ar Sibire gautų Kalėdoms siuntinį, pranešame, kad jau laikas pasiūsti. Siuntiniams turime įvairių prekių, kurios parduodamos tik siuntėjams žemiausiomis kainomis. Čia pirkdami sutaupysite mažiausiai 25%. Kalėdinams siuntiniams prekes duodame ir išsimokėjimui.

**GLOBE PARCEL
SERVICE, INC.**
390 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.
Tel. AN 8-8764

**GLOBE PARCEL
SERVICE, INC.**
1313 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio
Tel. UT 1-0806

Šių skyrių vedėjai ir tarnautojai lietuviai, su ilga praktika ir geriausiai jums patarnaus.

DIRVA

Nr. 123

1961 m. spalio 25 d.

KAS IR KUR?

• Rašytojas Algirdas Landsbergis įsijungė į Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondo laikinąją organizacinę komisiją, kuri rūpinasi įnašų telkimu Antano Škėmos kūrybos išleidimui. Komisijos sąstatą šiuo metu sudaro: inž. Valdas Adamkavičius, rašyt. Antanas Gustaitis, dr. Vytautas Kavolis, rašyt. Julius Kappas, rašyt. Marius Katiliškis, adv. Algimantas Kėželis, rašyt. Algirdas Landsbergis, rašyt. Algimantas Mackus, rašyt. Henrikas Nagys, rašyt. Kostas Ostauskas, dr. Jonas Valaitis. Fondui įnašai siunčiami: dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

PROF. K. ALMINAS skaitęs paskaitą apie Lietuvos istorinius šaltinius nuo Lietuvos karaliaus Mindaugo iki Švitrigailos, Los Angeles Dailių Menų Klubu susirinkime spalio 7 d. Apačioje: dalis klubo narių, dalyvavusių diskusijose. Iš kairės: J. Gliuda, prof. P. Raulinaitis, A. Lukšienė, B. Raila ir B. Budriūnas. L. Briedžio nuotraukos

A. L. T. S-gos Philadelphijos skyriaus valdybos nariui

JUOZUI BAKUCKUI

mirus, jo žmonai GRAŽINAI, sūnams — VYTAUTUI ir GEDIMINUI, dukroms — MILDAI ir NI-JOLEI gilią užuojautą reiškia

A. L. T. S-gos Philadelphijos skyrius

A. A. JUOZUI BAKUCKUI

mirus, jo žmonai GRAŽINAI, sūnams — VYTAUTUI ir GEDIMINUI, dukroms — MILDAI ir NI-JOLEI gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

A. ir J. Česoniai, V. ir L. Kauliniai ir E. ir P. Mitalai

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Rašytojai: Stasys Laučius, Albinas Valentinas, Danutė Brazytė-Bindokienė, Jeronimas Ignatonis ir Vladas Ramojus dalyvaus Spaudos mėnesio humoro literatūros vakare, spalio 29 dieną, 4 val., Pakšto salėje Chicagoje. Po programos bus šokiai.

Danutė Brazytė — jauniosios kartos atstovė, savo humoristinius eilėraščius ir kitokias humoristines apybraižas slapyvardė yra ne vieną kartą parodžius periodikos puslapiuose. Kiti mums jau nuo seniai žinomi.

Programai vadovaus žurn. Vytautas Kasniūnas.

Maironio šimtmečiui paminėti, LB Chicago apygardos valdyba kitais metais ruoš didelį ir įspūdingą minėjimą. Numatoma akademija, Maironio dainų koncertas, viena iš jo dramų ir t.t. Ateinančiame posėdyje valdyba svarstys visą minėjimo klausimą smulkiau.

Organizacijų valdybų ir visuomenininkų atstovų pasitarime Chicagoje buvo aptarta Lietuvių namų įsigijimo klausimas ir Lietuvos Keneralinio konsulo Chicagoje dr. P. Daužvadžio pagerbimo reikalas. Abi problemos susirinkimas pagel-davo perduoti LB Chicago apygardos valdybai vykdyti.

Retai gausiame susirinkime, LB Chicago apyg. valdybos sukvietame, dalyvavo ir savo mintis reiškė visa eilė senosios kartos veikėjų, taip pat ir studentijos atstovai. J. V.

Praėjusi šeštadienį įvykęs Lietuvių Gailestingųjų Seserų Sąjungos metinis rengimas praėjo su dideliu pasisekimu. Žmonių prisirinko pilna salė ir, kas svarbiausia, visų nuotaika buvo labai gera. Meninę programą atliko solistė Pautienė, jai akompanavo Mong. Motiekaitis. Solistės atliktos dainos visus žavėjo.

Visą meninę programą labai gražiai pravedė Eglė Žemgulytė-Narbutienė. Buvo pagerbta g. sesuo Strimaitytė, kuri gavo bakalau-ro laipsnį ir tęsia toliau studijas magistro laipsniui.

Svečių tarpe buvo ir Dr. Rimgaudas Nemickas, kuris yra pasižymėjęs dideliais moksliniais gabumais.

L. G. S. Sąjungai pirminkauja Dr. Antanina Mačiukienė, kuri visuomeninėje veikloje pasižymi sumanumu, energija ir dideliu darbštumu.

Jonas Vaičiūnas, kuris dalyvaus Tautinės Sąjungos rengiamame parengime ir skaitys savo kūrinius, labai gražiai, įtikinančiai geba perduoti klausytojams savo novelės bei feljetonus. Parengimas įvyks šį šeštadienį, spalio 28 d., Pakšto salėje. V. K.

Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago skyriaus nauja valdyba šaukia visuotinę susirinkimą, kuris įvyks spalio 27 d., penktadienį, 8 val. vakare, Vyčių salėje, 2453 W. 47th Street.

Programoje paskaita — žemės ir metafizikos mokslas Viduramžyje. Skaitys Ramojus Vaitys. Po to linksmoji dalis. V. M.

DETROIT

A. L. B. Radijo Klubo vakaras

Rudenis Radijo Klubo vaišių ir šokių vakaras įvyks spalio mėn. 28 d., 6 val. vak. kaimyniniame Windsoro mieste naujoje Slovakų salėje, 2120 Byng Rd. Salė nauja ir labai gražiai įrengta. Bus įdomi programa, kurią išpildys jaunieji Detroito talentai. Veiks turtingas valgiais ir įvairios rūšies gėrimais bufetas. Puikus orkestras, įdomi ir linksma programa, o įėjimas tik vienas doleris.

Pervaziavus tiltą, salę galima lengvai pasiekti ir rasti, važiuojant Wyandotte gatve iki Tecumeh ir Tecumeh iki Byng Rd.

Radijo Klubu Valdyba maloniai kviečia visus detroitiečius ir windsoriečius atsilankyti į šį vakarą, kur jūs tikrai jaukiai ir linksmai praleisite laiką ir paimsite Radijo valandėlės išlaikymą. A. J.

STAMFORD, Conn.

Solistas Vilius Bražėnas ir rašytojas Jonas Rutenis išpildys programą tradiciniame Balfo rudens baliuje, kuris šiais metais ruošiamas Glenbrook Fire Departmento salėje, 17 Arthur Place, Stamford, Conn., spalio 23 dieną. Pradžią 7 val. vak. Bus vietos moterų ratelio parengtas bufetas, muzika ir šokiai. Laukiame svečių iš kaimyninių kolonijų. A. D.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago, Cicero ir East Chicago skyriai spalio 28 d., 7:30 val. vak. Balio Pakšto svetainėje, 2801 W. 38 St. (kampas Californijos ir 38-g-vių) ruošia linksmą ir nuotaikingą

RUDENS BALIŲ.

Programoje dalyvauja:

solistė — NERIJA LINKEVIČIŪTĖ,
pianistas — ALVYDAS VASAITIS,
aktorė — EGLĖ VILUTIENĖ,
beletristas — JONAS VAIČIŪNAS.

Solistei N. Linkevičiūtei akompanuos — Algis Simkus. Veiks bufetas su gėrimais ir skaniais užkandžiais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras.

Įėjimo mokestis — \$2.50. Staliukai po 4, 6, 8 ir 10 asm.

Bilietus iš anksto galima užsisakyti:

A. Janukaitis — tel. HE 4-6204 (nuo 5 val. vak.),
St. Šiaučūnas — tel. HE 4-1979 (iki 2 val. p. p.),
B. Pakštas — tel. YA 7-8722 (visą dieną).
Spalio mėn. 28 d. prie įėjimo.

Chicago lietuviškoji visuomenė kviečiama šiame baliuje dalyvauti ir linksmai praleisti rudens vakarą.

Skyriaus Valdyba

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSA

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 81. Eduardas Karpavičius, 6 metų amž., iš Summer Hill, Australijoje. Nuotrauka E. Karpavičiaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 82. Daina Žemliauskaitė, 2 metų amž., iš New Haveno, Conn. Nuotrauka Vidmino Leikaus.